

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

HISTORICKÝ ÚSTAV

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KAREL STEHLÍK JAKO SPOLUTVŮRCE PODOBY
JIHOČESKÉHO VÝTVARNÉHO UMĚNÍ**

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Rauchová, Ph.D.

Autor práce: Anna Šebestová

Studijní obor: Anglický jazyk – Historie se
zaměřením na vzdělání

Ročník: 3.

2015

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1948 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 4. června 2015

.....
Anna Šebestová

Poděkování

V první řadě bych ráda poděkovala vedoucí této práce paní PhDr. Jitce Rauchové, Ph.D. za její cenné rady a připomínky, ochotu a trpělivost. Dále bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům, kteří mi poskytli velkou podporu.

Anotace

Tato bakalářská práce se věnuje osobnosti milevského malíře Karla Stehlíka a jeho působení v československém výtvarném umění. První část práce se zabývá umělcovým životem a studiem na Akademii výtvarných umění v Praze. Druhá část se zaměřuje na Stehlíkovu činnost v regionálních a celostátních výtvarných a společenských spolcích. Poslední oddíl analyzuje Stehlíkovo dílo a jeho začlenění do výtvarného a společenského kontextu.

Annotation

This bachelor thesis deals with a personality of a Czech painter Karel Stehlík, who was born in Milevsko, and his activity in fine arts in the Czechoslovakia. The first part describes his biography and study in The Academy of Fine Arts in Prague. The second section is focused on Stehlík's action in regional and nationwide associations of fine arts. The last part analyzes his work and its integration into artistic and social context.

Obsah

Úvod.....	7
1 Milevsko	11
1.1 Historie kláštera a města	11
1.2 Milevsko a řemeslo	13
1.3 Milevsko a průmysl.....	13
2 Karel Stehlík. Soukromý život a studia.....	15
2.1 Dětská léta a rodinné zázemí.....	15
2.2 Učňovská léta a první pracovní zkušenosti	18
2.3 Navázání styků s kulturním světem	20
2.4 Léta za Protektorátu	22
2.5 Studium na Akademii výtvarných umění v Praze.....	23
2.6 Život v socialistickém Československu	27
3 Činnost v Milevsku.....	30
3.1 Maškarní sdružení	30
3.2 Sokol	31
3.3 Pedagogická činnost.....	31
4 Karel Stehlík. Společenská a politická činnost před rokem 1948	32
4.1 Umělecké spolky před rokem 1948.....	32
4.2 Sdružení Jihočeských výtvarných umělců	32
4.3 Spolek výtvarných umělců Mánes	34
5 Karel Stehlík. Společenská a politická činnost po roce 1948.....	35
5.1 Změny v kultuře po roce 1948	35
5.2 Umělecké svazy v 50. letech.....	36
5.3 Svaz v 60. letech	38
5.4 Svaz a normalizace.....	38
6 Dílo	41
Závěr	46
Seznam pramenů a literatury	47

Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje osobnosti malíře Karla Stehlíka narozeného v Milevsku. Ač nemám k tomuto regionu výraznější vztah, dané téma jsem si vybrala především kvůli možnosti sledovat na uměleckých i společenských a politických osudech tohoto umělce změny, kterými procházelo české výtvarné umění a systém jeho řízení ve druhé polovině 20. století. Stehlík, který vždy spatřoval smysl malířství ve schopnosti realistického zobrazení, se v padesátých letech 20. století stal jedním z představitelů socialistického realismu, v sedmdesátých letech se pak stal vysokým funkcionářem Krajského výboru Komunistické strany Československa i jihočeského odboru Svazu českých výtvarných umělců. Druhá linie mého zájmu pak vyplynula z postupného poznávání významu Karla Stehlíka pro město Milevsko; dodnes je mnohými pamětníky, často bývalými žáky, vzpomínán jako příjemný člověk, vynikající učitel, milovník tradice milevských maškarních rejů a autor děl, které zdobí nejednu tamní domácnost.

Problematika oficiálního umění druhé poloviny 20. století v Československu patří k dosud nepřilíh dobře zpracovaným tématům. Okolnostem řízení kulturního a uměleckého života v padesátých letech se začal systematicky věnovat Jiří Knapík až na začátku nového tisíciletí, mnohé informace přinesly i rozsáhlé Dějiny českého výtvarného umění, jejichž díly věnované období let 1938-1958 a 1958 a 1989 redigovali Rostislav Švácha a Marie Platová. Cenný zdroj informací o socialistickém realismu a systému fungování výtvarného života v Československu představuje i katalog k výstavě Československý socialistický realismus, který připravila Tereza Petišková. Podrobnější informace o Svazu československých a českých výtvarných umělců přináší magisterská práce Jiřího Mikeše „Svaz českých výtvarných umělců v době normalizace“, s dobovými dokumenty, proslovy či programy svazu je rovněž možné se seznámit v knize „České umění 1938 – 1989, program, kritické texty, dokumenty“, kterou sestavili Jiří Ševčík, Pavlína Morganová a Dagmar Dušková. V této práci jsou cenné zejména komentáře a vysvětlení dobových souvislostí. I přes postupně rostoucí množství monografií a odborných studií jsou informace o fungování uměleckých svazů, organizaci výstav, protekci či naopak persekuci umělců spíše kusé.

Činnosti a tvorbě Karla Stehlíka, jehož umělecký význam nepřesáhl hranice milevského regionu, se v období po roce 1989 nikdo systematicky a samostatně

nevěnoval. Okrajově se je možné se s jeho jménem setkat v řadě prací z regionálních dějin, kapitolu mu věnovala i Lenka Dvořáková ve své diplomové práci „Milevsko. Dějiny, osobnosti, památky.“¹ Autorka zde nastínila život Karla Stehlíka, avšak nevyhledala více informací o jeho činnosti v regionálních a celorepublikových svazech. Pracovala pouze s fondem Milevského muzea a vydanou literaturou.

Pro poznání tvorby Karla Stehlíka i jeho životních osudů tedy zůstávají klíčovými pracemi drobné monografie Miloslava Krajného z edice Umělecké profily a Miroslava Nýdla a Ladislava Stehlíka z edice Jihočeští výtvarníci. Výhodou těchto děl je osobní známost Karla Stehlíka, díky níž autoři shromáždili velké množství informací o malířově osobním životě, nesnadné cestě k odbornému vzdělání a k zahraničním cestám, které Stehlík vykonal především v padesátých a šedesátých letech, významnou slabinou však zůstává jejich výrazná ideologická poplatnost. Prostřednictvím reprodukcí (černobílých i barevných) však poměrně uceleně mapují Stehlíkovu tvorbu a její technické i tematické proměny.

Východiskem pro zpracování mé bakalářské práce se stala metoda klasická biografie. Prostřednictvím životního příběhu Karla Stehlíka jsem se pokusila interpretovat proměny života na maloměstě ve 20. století, možné cesty k povolání malíře, proměny způsobů organizování výtvarných umělců (význam spolků a svazů) i ideologické manipulace s uměním, typické pro totalitní režimy. Těmto základním badatelským cílům jsem přizpůsobila i strukturu práce, která je založena na šesti samostatných kapitolách. Po obecné představě města Milevska a milevského regionu byla zařazena kapitola věnovaná soukromému životu Karla Stehlíka. Třetí kapitola se věnuje veřejnému působení Karla Stehlíka v milevských institucích a spolcích; jejím hlavním cílem bylo objasnění postavení umělce ve společenském životě maloměsta. Čtvrtá a pátá kapitola jsou zaměřeny na Stehlíkovo působení v uměleckých organizacích. Podstatným dělítkem se v tomto případě stala stranická kontrola spolků a svazů; zatímco před rokem 1948 fungovaly spolky na výsostně stavovském principu, po zřízení jednotného Svazu československých výtvarných umělců bylo členství či nečlenství v této organizaci rozhodující pro umělecké uplatnění. V případě Karla Stehlíka je navíc klíčové poslední období jeho života, kdy se svou stranickou oddaností zařadil mezi nejvlivnější představitele uměleckého svazu na jihu Čech. Poslední, šestá

---

¹ Lenka Dvořáková, Milevsko. Dějiny, osobnosti, památky. Diplomová práce PF JU, České Budějovice 2011.

kapitola se pak věnuje zhodnocení díla; východiskem pro zpracování těchto pasáží bylo rozkrývání proměn uměleckého stylu a tematiky v souvislosti se Stehlíkovým osobním životem a proměnami společnosti.

Pro sestavení biografie Karla Stehlíka jsou nejcennějším zdrojem jeho vlastní paměti. Ty byly pod názvem „Tady jsem doma“ vydány z iniciativy ředitele Milevského muzea Vladimíra Šindeláře v roce 2013. Paměti jsou psány čtivou a laskavou formou a o životě Karla Stehlíka přinášejí velmi cenné informace, které prameny uložené v archivech neuchovaly. Práce s memoárovou literaturou však vždy vzhledem k vysoké míře subjektivity sdělení, autorského záměru a autocenzury představuje značné interpretační riziko. V případě pamětí Karla Stehlíka se jako hlavní problém jeví vysoká míra stranické a ideologické angažovanosti; způsob napsání totiž více než cokoliv jiného připomíná politickou apologii. Stehlík byl vždy věrným členem KSČ a ve vzpomínkách často nepřímo zdůvodňuje příčiny své stranické volby.

Zmiňované paměti tedy doplnily archivní materiály. Nejucelenější soubor pramenů k osobnosti Karla Stehlíka se nachází v Milevském muzeu. Součástí pečlivě vedeného a neustále doplňovaného fondu jsou fotografie, zlomky korespondence, výstřižky z novin, katalogy výstav, knihy pojednávající o Stehlíkově životě a díle, materiály k jubilejní výstavě v roce 2012 či text pohřebního proslovu. V Milevském muzeu je rovněž uložen menší fond Jindřicha Stehlíka, staršího bratra sledované osobnosti, který byl rovněž malířem.

K sestavení životopisu jsem dále prostudovala materiály uložené v rozmanitých archivech; jejich vypovídající hodnota bohužel ne vždy odpovídala očekáváním. Ve Státním okresním archivu Písek jsem prošla fondy: Cech hrnčírů Milevsko, I. střední škola Milevsko, Sokol – tělovýchovná jednota Milevsko 1936 – 1949, Svaz protifašistických bojovníků Milevsko 1946 – 1956 a Josef Kytka. Bohužel byl ve většině materiálů z výše uvedených fondů život Karla Stehlíka a jeho rodiny obsažen pouze ve drobném úředním záznamu.

Zajímavější informace pro vytvoření obrazu Karla Stehlíka, aktivního občana Milevska, přinesly fondy Maškarní sdružení Milevsko 1907–1957, Městský národní výbor Milevsko a Okresní úřad Milevsko. Prostřednictvím drobných údajů o společenských aktivitách mohl být sestaven obraz významného místního kulturního pracovníka.

Více informací jsem se snažila shromáždit i o poválečných studiích Karla Stehlíka na Akademii Výtvarných umění (AVU). V archivu AVU jsou k osobnosti Karla Stehlíka využitelné dva fondy, bohužel ani jeden z nich nepřinesl nějaké zásadní poznatky. Ve fondu Spisy jsem prostudovala osobní spis Karla Stehlíka, jehož součástí jsou údaje o průběhu studia a korespondence se studijním oddělením. Fond Karel Stehlík – malíř, fotografie a výstřižky pak uchovává vystřižené medailonky z uměleckých a regionálních časopisů k výročí Stehlíkova úmrtí. Snažila jsem se rovněž seznámit s činností akčních výborů AVU v únorových dnech roku 1948, fond mi však vzhledem k jeho nezpracovanosti nemohl být zpřístupněn.

Největší problém představovalo sestavení pasáží o Stehlíkově působení ve Svazu československých (českých) výtvarných umělců. V Národním archivu v Praze se sice nachází fond Svaz československých (českých) výtvarných umělců, bohužel však není zpracován a neexistuje k němu ani předběžný inventář. Ve fondu se nachází jeden karton ke krajským pobočkám, který je obsahově k předsednictví Karla Stehlíka bezcenný. K činnosti Svazu českých výtvarných umělců v letech 1951 – 1977 existuje ještě jeden nezpracovaný fond uložený v Archivu hlavního města Prahy. K činnosti krajské pobočky svazu pak žádné materiály v Státním oblastním archivu v Třeboni a ve Státním okresním archivu v Českých Budějovicích uloženy nejsou. Důkladnější zpracování z hlediska tehdejší společenské hierarchie nejprestižnější etapy Stehlíkova života zůstává stále badatelskou výzvou.

1 Milevsko

1.1 Historie kláštera a města

Hlavní dominantou města Milevsko je do dnešních dnů románský premonstrátský klášter. Podle nejstarších nálezů se na jeho místě nacházelo v 8. století i nejstarší slovanské osídlení. I když se nálezů dochovalo málo, osídlení pokračovalo kontinuálně do 9. - 10. století, kdy s největší pravděpodobností vznikaly první dřevěné sakrální stavby. První kamennou stavbou byl kostel v místě dnešní hlavní lodi, u kterého začaly brzy vznikat další budovy.²

V druhé polovině 12. století se poprvé v písemnostech objevuje významná postava historie města – Jiří z Milevska. Ten na počátku sedmdesátých let 12. století získal místní dvorec. Jeho prvním počinem byla stavba kostela sv. Jiljí a také směnování okolních vesnic za vesnice v severních a severozápadních Čechách.³ Získal tak ekonomický základ pro budoucí klášter, jenž založil v roce 1187⁴ s pomocí mnichů přicházejících z premonstrátského kláštera v Želivi. Prvním představeným nového kláštera se stal Gerlachus, známější pod jménem Jarloch.⁵ Konvent, především jeho skriptorium, ihned začal vyvíjet rozsáhlou kulturní činnost; vznikala zde pozoruhodná díla tehdejší doby (např. Jarlochova kronika, opis Kosmovy kroniky aj.). Klášter se v dalších stoletích vyvíjel bez výraznějších změn. Jeho význam vyvrcholil ve 14. století, kdy se opati stali předními preláty země a byli od papeže vyznamenáni pontifikálií.⁶

S rozvojem kláštera samozřejmě souvisel i rozvoj města. Všechny ekonomické aktivity vyvolávaly potřebu vzniku centra, kde by se vyrobené produkty mohly prodávat. Na počátku 13. století byl základ města situován do míst dnešního náměstí.⁷ Až do husitských válek se podoba města nějak výrazně neměnila. První třetina 15. století však přinesla počátek úpadku kláštera. Ještě před obsazením kláštera⁸ v roce

---

²Pavel Břicháček, O lidech práce a služby boží, in: Jiří Kálal (ed.), Milevsko 830 let (1184-2014), Milevsko 2014, s. 64.

³Tamtéž, s. 66.

⁴Tamtéž, s. 66.

⁵Tamtéž, s. 66.

⁶Biskupské insignie, odznaky a roucha. Dostupné na: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/pontifikalie>[online], cit. 21. 4. 2015.

⁷P. Břicháček, O lidech práce a služby boží, s. 71.

⁸Klášter byl obsazen husitskými jednotkami. Dostupné na: <http://www.milevskoklaster.cz/historie-klastera> [online], cit. 18. 5. 2015.

1420 odnesli mniši nejcennější věci a odešli do bezpečí.⁹ Do Milevska se premonstráti vrátili v roce 1437, kdy na ně čekal pobořený klášter a vypálené město, ale nejhorší pro ně bylo především to, že král Zikmund dal část kláštera nejmocnějšímu jihočeskému velmoži Oldřichu z Rožmberka. Zbyl jim nepatrný majetek, který stačil pouze na zajištění živobytí a nejnnutnější opravy budov.

Milevské panství a zároveň klášter byly premonstrátům vráceny až roku 1622.¹⁰ Podílel se na tom především strahovský opat Kašpar Questenberg, který klášter získal pod patronát kláštera na Strahově. O šedesát jedna let později, v roce 1683, byl ke Strahovskému klášteru připojen definitivně. Od konce 17. století zde fungovalo domácí studium filozofie a morální teologie, členové kláštera se rovněž podíleli na výuce milevské mládeže. V areálu kláštera vznikaly nové stavby v barokním stylu. Novému rozmachu zabránily josefínské reformy v osmdesátých letech 18. století, kdy byl milevský klášter označen za nepotřebný. Řeholníci odešli do kláštera na Strahově, i když část z nich zůstala ve funkci správců duchovního života Milevšťanů. Veškerý klášterní majetek tak přešel do náboženského fondu. Panství a velkostatek byly předány Strahovskému klášteru.

Milevský velkostatek procházel po roce 1848 změnami, začal se orientovat na lesní a rybníční hospodářství, dále také na lihovarnictví. Po vzniku Československé republiky byla část pozemků patřící klášteru rozdělena mezi rolníky. Během druhé světové války byly budovy bývalého kláštera využívány jako ubytovna pro vojáky. Po komunistickém převratu byl klášter zrušen. Na konci šedesátých let 20. století, v uvolněné době Pražského jara, se Milevsko stalo centrem strahovské kanonie, ale postupující normalizace donutila mladé premonstráty odejít. Po Sametové revoluci se konečně mohli členové řádu vrátit. V dnešní době plní klášter funkci vzdělávací, duchovní a správní a v neposlední řadě také kulturní.

---

⁹ Tamtéž, s. 72.

¹⁰ Tamtéž, s. 117.

1.2 Milevsko a řemeslo

Řemeslné výrobě se v malém jihočeském městě vždy dařilo, v 17. století zde můžeme najít cechy kovářů, hrnčírů, tkalců, pekařů, řezníků, truhlářů aj. V 19. století byly cechy nahrazeny živnostenskými společenstvy.¹¹ Milevští chlápci mohli do učení vstoupit, jak bylo v té době obvyklé, v pěti letech. Zkoušky skládali před zkušební komisí¹², která byla vytvořena Živnostenským úřadem. Pracovní doba byla na dnešní poměry neuvěřitelná, v létě museli řemeslníci pracovat 17 hodin a v zimě 14 hodin.¹³ Mezi nejvýznamnější organizaci patřilo sdružení hrnčírů, kde členové vyráběli ojedinělou keramiku s černou glazurou, ale bohužel rozvoj tovární výroby zapříčinil pád tohoto řemesla.¹⁴ Vedle hrnčířské organizace ve městě působil spolek tkalců. Díky pivovarnictví (nacházely se zde dva pivovary)¹⁵ se rozšířilo bednářství. Ve dvacátých letech 20. století dokonce uvažovalo město o založení tabákové továrny, která by navazovala na tradici výroby tabákových produktů z konce 19. století. Nejen řemeslníci zakládali svá sdružení, významná byla i obchodní grémia, jejichž cílem bylo podporovat hospodářské, vzdělávací zájmy svých členů. Za tímto účelem vznikaly vzdělávací instituce (např.: otevření dvou tříd průmyslové pokračovací školy¹⁶).

1.3 Milevsko a průmysl

Historie průmyslu v Milevsku se začala psát dne 29. 8. 1948¹⁷, kdy byla zahájena stavba areálu závodu Janka Radotín. Slavnostního položení kamene byla přítomna tehdejší politická reprezentace. Výroba v ještě nedostavěné hale odstartovala o dva roky později. V roce 1951¹⁸ se továrna vyčlenila z koncernu Radotín a stala se samostatným článkem v podniku Janka. V roce 1958 se přejmenovala na Závody na výrobu vzduchotechnických zařízení.¹⁹ Záhy po svém otevření se podnik stal největším

---

¹¹ Tamtéž, s. 159.

¹² Skládala se z předsedy a čtyř přisedících, což byli majitelé živností. Zdroj: Lenka Buzková, Živnostenská společenstva v Milevsku. Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni, Plzeň 2013, s. 49.

¹³ Tamtéž, s. 162.

¹⁴ Tamtéž, s. 163.

¹⁵ Tamtéž, s. 164.

¹⁶ Tamtéž, s. 168.

¹⁷ Online zdroj, <http://www.zvvz.cz/zvvz-as/historie/historie-spolecnosti-zvvz.html> [online], cit. 2. 6. 2015.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Od roku 1993 už jen pod zkratkou ZVVZ. Dostupné na: <http://www.zvvz.cz/zvvz-as/historie/historie-spolecnosti-zvvz.html> [online], cit. 2. 6. 2015.

dodavatelem vzduchotechnických zařízení v Československu. V roce 1983 se do Milevska přestěhovalo generální ředitelství Československých vzduchotechnických závodů, které vzniklo na začátku sedmdesátých let.²⁰ Po roce 1989 se firma v rámci privatizace dostala do soukromých rukou.

---

²⁰ Online zdroj, <http://www.zvvz.cz/zvvz-as/historie/historie-spolecnosti-zvvz.html> [online], cit. 2. 6. 2015.

2 Karel Stehlík. Soukromý život a studia

2.1 Dětská léta a rodinné zázemí

Karel Stehlík se narodil v Milevsku 12. května 1912²¹ do velmi chudé rodiny, která se skládala ze čtyř dětí: z nejstarší Boženy, Jindřicha, Julie a nejmladšího Karla²².

Stehlíkův otec Jan se narodil v roce 1886²³ v Milevsku do rodiny hrnčíře, kterému místní obyvatelé kvůli odlišení od jiných nositelů příjmení Stehlík přezdívali Hodušák,²⁴ Hrnčířství mělo v rodině Stehlíků dlouholetou tradici. Karlovi předci bývali řádnými členy milevského hrnčířského cechu založeného roku 1735.²⁵ Karlův otec nedochodil základní školu a jako většina dětí z chudých poměrů vypomáhal sedlákům v okolí. Často také pracoval jako nekvalifikovaná síla na pile, v lomu a na stavbách.²⁶

Smýšlením byl sociální demokrat, později přešel ke komunismu. Se svými soukmenovci a přáteli se podle pozdějších vzpomínek svého syna scházel v hostinci nebo doma a dlouho do noci debatoval o politice a společenském dění. Malý Karel rád těmto debatám naslouchal a přinášel si prvotní dojmy do života. Otec patřil mezi velmi činné socialisty. Podle synových vzpomínek se podílel na menší, nepřilíš úspěšné poválečné stávce,²⁷ která měla vylepšit zásobování obyvatel.²⁸ Ihned po vypuknutí první světové války v létě 1914 byl otec odveden do císařské armády jako řadový voják a vrátil se až po čtyřech letech služby.²⁹ Na jeho návrat vzpomíná Karel Stehlík takto: *„Tatínek začal vyprávět, co všechno ve válce viděl, jaké hrůzné věci zažil (...) Vyprávěl o prožitých útocích „na bodák“, jaké hrůzy provádí člověk člověku, o tom že se nedá mluvit v podrobnostech, to pak by člověk vůbec nemohl věřit v lidskost. A na pánaboha? To vůbec. Najednou se otočil na nás-děti, které chodily do školy: „ Na náboženství chodíte, děti?“ Na kladnou odpověď zněl příkaz: „Tak nebudete.““³⁰*

²¹ Miloslav Krajný, Karel Stehlík, Praha 1986, s. 7.

²² Karel Stehlík, Tady jsem doma. Vzpomínky umělce, Milevsko 2013, s. 17.

²³ Milevské muzeum, fond Jindřich Stehlík (neuspořádáno), Životopis Jindřicha Stehlíka.

²⁴ K. Stehlík, Tady jsem, s. 13.

²⁵ Státní okresní archiv (dále SOKA) Písek, Cech hrnčířů Milevska, kart. 1, inv.č. 947 sign. A II. 1, fol.2.

²⁶ M. Krajný, Karel Stehlík, s. 7.

²⁷ Kronika města, v níž by se další údaje k této stávce dochovaly, bohužel neexistuje. V roce 1927 sice začala být kronika vedena a byly do ní doplněny i údaje za předcházející desetiletí, o stávce se zde však žádná zmínka neobjevuje. Skutečný význam a charakter akce tak zůstávají nejasné. Kroniku lze najít na <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&lang=cs&doctree=1khome&id=126869>.

²⁸ Milevské muzeum, fond Karel Stehlík (neuspořádáno), Životopis Karla Stehlíka.

²⁹ K. Stehlík, Tady jsem, s. 45.

³⁰ Tamtéž, s. 44.

Právě otcovy názory dle Stehlíkova přesvědčení formovaly jeho pozdější negativní vztah k církvi. S ní měl ostatně Karel Stehlík již v dětství špatné osobní zkušenosti. Když chodívala jeho matka do práce na pole, nechávala nejmladšího člena rodiny v opatrovnictví u jeptišek, které prý bývaly dost kruté. V jeho rodném městě tehdy působil ženský řád Milosrdných sester sv. Karla Boromejského³¹, který se věnoval charitativní práci s chudými rodinami. Je tedy velmi pravděpodobné, že malý chlapec trávil dlouhé dny v jejich péči, i když se žádný soupis dětí v opatrovnictví bohužel nedochoval.³² S nepřiměřenou přísností se setkal i jeho bratr Jindřich; na hodinách náboženství neměli přísní učitelé pochopení pro chlapcovo chování a používali na dnešní dobu nepřipustné fyzické tresty.³³ Při dětských toulkách v malebných a starých uličkách města se Karel Stehlík setkával s ještě větší chudobou, než jakou sám zažil, i když za války, kdy odešla hlava rodiny na frontu, chodil s ostatními dětmi žebrať, aby si ulehčil strádání, které na jeho rodinu uvalila světová válka.

Maminka Antonie, která se narodila v Tetaurově u Milevska roku 1888,³⁴ odmala sloužila jako děvečka u okolních sedláků. Jako mnoho mladých děvčat z chudých venkovských rodin odešla na nějaký čas do Vídně,³⁵ kde vypomáhala v měšťanských domácnostech. Matka měla na budoucího výtvarníka velký vliv. Samotný malíř na ni vzpomíná: „*Moje matka byla skvělá, statečná žena. Miloval jsem ji z celého srdce. Vždy pro mne znamenala ten nejdražší poklad světa. Čím víc jsem ji poznával a rozumově vyspíval, tím víc rostla moje úcta a láska k ní.*“³⁶ Stehlíkova matka projevovala také velkou lásku a cit k umění a odmala k němu vedla i své děti.

Matka často malému chlapci vyprávěla o svých mladých letech a Karel Stehlík se tak dozvídal, co všechno musela vytrpět ze strany bohatých sedláků a jejich manželek. Podle Stehlíkových vzpomínek tak prostředí, vzpomínky matky a také společenský postoj otce utvářely od raných let jeho politické smýšlení, které určovalo další životní kroky a rozhodnutí.

---

³¹ Kamila Maršálková, Sociální a charitativní činnost v Milevsku a okolí v letech 1918-1938, České Budějovice 2013, s. 26.

³² SOkA Písek, Fond archivu města Milevska, Hlavní kniha chudých 1903 – 1919, kniha č. 906.

³³ K. Stehlík, Tady jsem, s. 19.

³⁴ Milevské muzeum, Fond Jindřicha Stehlíka (neuspořádáno), Životopis Jindřicha Stehlíka.

³⁵ M. Krajný, Karel Stehlík, s. 7.

³⁶ K. Stehlík, Tady jsem, s. 9.

Matčín bratr Jan se stal krejčím a založil si v Praze módní salon. Během krátkého pobytu ve vězení za provokaci během studentských let se seznámil s vlivnými lidmi, kteří mu dopomohli za první republiky k politické kariéře národního socialisty. Strýc jednou za čas jezdil svoji sestru navštěvovat a samozřejmě se dostával do sporů se Stehlíkovým otcem, jenž viděl podle Karlových vzpomínek ve svém švagrovi pána.³⁷ Tento postoj k strýci mohl být zkreslený. Karel Stehlík si svého jev pravděpodobně pamatoval jen z vyprávění rodičů.

Ze sourozenců měl Karel nejbližší k nejstarší sestře Boženě, kterou měla maminka s předchozího vztahu s venkovským učitelem. Na její návštěvy z dětství malíř rád vzpomínal. Podle Stehlíkových vzpomínek vždy, když ho jako malého kluka něco trápilo, si na něj sestra pokaždé našla čas. Po ukončení měšťanské školy Božena vypomáhala a starala se o děti v domě milevského učitele, později pracovala jako dělnice.³⁸

Malířský talent z matčiny strany nezdědil jen Karel, ale i jeho starší bratr Jindřich narozený dne 6. prosince 1905³⁹. Po ukončení měšťanské školy v Milevsku nastoupil na obchodní akademii v Praze, kterou i přes problémy s kázní dokončil. První zaměstnání obchodního úředníka získal u pražské firmy prodávající lustry.⁴⁰ Postupem času se vypracoval a mohl si otevřít svůj vlastní podnik. V této době pak měl rovněž čas věnovat se své nejoblíbenější činnosti - malování. I když se mu dařilo profesně, v rodinném životě takové štěstí neměl. S první ženou, se kterou měl jednu dceru, manželství po letech ztroskotalo.⁴¹ Jeho neklidná a trochu bouřlivá osobnost se znovu projevila za Protektorátu, kdy byl dva měsíce vězněn kvůli podezření z ilegální činnosti, avšak naštěstí se nic neprokázalo.⁴²

V roce 1946 nastoupil Jindřich Stehlík na Akademii výtvarných umění, kde navštěvoval krajinářskou školu Otakara Nejedlého. V roce 1949 školu úspěšně dokončil.⁴³ Jindřich se na rozdíl od bratra vůbec politicky neangažoval a byl pouze řadovým členem Svazu československých resp. českých výtvarných umělců. Po

---

³⁷ Tamtéž, s. 12.

³⁸ Tamtéž, s. 10.

³⁹ Archiv Akademie výtvarných umění (dále AVU) Praha, Fond Knihy, katalog speciální školy Otakara Nejedlého, kniha č. 30.

⁴⁰ K. Stehlík, Tady jsem, s. 59.

⁴¹ Milevské muzeum, Fond Jindřich Stehlík, životopis Jindřicha Stehlíka, neuspořádáno.

⁴² Tamtéž.

⁴³ Archiv AVU, Fond Knihy, katalog speciální školy Otakara Nejedlého, kniha č. 30.

rozvodu s první ženou se vrátil do jižních Čech, žil a tvořil převážně v Sedlčanech.⁴⁴ Jeho dílo se stejně jako tvorba Karla Stehlíka zaměřuje na krajinu jižních Čech a dále také na lidskou práci. Jindřich Stehlík zemřel v pozhnaném věku v roce 1991.⁴⁵

Karel Stehlík prožíval dětství v čase první války, v šesti letech, 16. 9. 1918,⁴⁶ pak nastoupil do měšťanské chlapecké školy. Učil se zde základy náboženství, český jazyk, počty, psaní, zpěv, tělocvik a kreslení. Malý chlapec byl spíše průměrným žákem (s výjimkou mravů a tělocviku), dokonce i z výtvarné výchovy ve druhé třídě nosil domů trojky⁴⁷. Podle malíře byly tyto špatné výsledky zapříčiněny nevhodnou náplní výuky a učitelem, který nedokázal během monotónních hodin v žácích vzbudit zájem o předmět. Na začátku třetího ročníku však přišel do školy Ladislav Janák, který změnil Stehlíkův dosavadní přístup k výtvarné činnosti. Rozpoznal v malém chlapci velký talent a píli. Mladého Stehlíka malování tak zaujalo a dosahoval v něm natolik dobrých výsledků, že byly jeho výkresy dokonce vystavovány na školních výstavách.⁴⁸ Pana učitele Janáka si velice oblíbil a vnímal jej jako jeden ze vzorů pro svou budoucí pedagogickou praxi.⁴⁹

2.2 Učňovská léta a první pracovní zkušenosti

Ve čtrnácti letech, 26. června 1926,⁵⁰ ukončil Karel Stehlík školní docházku a na doporučení učitele Janáka se chystal na keramickou školu v Bechyni⁵¹. Bohužel neuspokojivá finanční situace rodiny mu znemožnila plány.⁵² Nastoupil tedy do učení k místnímu malířskému a lakýrnickému mistru Oldřichu Pejšovi, u kterého se měl především naučit malířskému umu.

---

⁴⁴ Milevské muzeum, Fond Jindřich Stehlík, životopis Jindřicha Stehlíka, neuspořádáno.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ SOKA Písek, fond I. Střední škola Milevsko, Hlavní matrika obecné pětileté školy chlapecké v Milevsku 1888 – 1936, kniha č. 2, fol. 1616.

⁴⁷ Tamtéž, Třídní katalog docházky a prospěchu druhé třídy školního roku 1919/20, fol. 30.

⁴⁸ K. Stehlík, Tady jsem s. 24

⁴⁹ Tamtéž, s. 101.

⁵⁰ SOKA Písek, I. Střední škola Milevsko, Hlavní matrika obecné pětileté školy chlapecké v Milevsku 1888 – 1936, kniha č. 2, fol. 1616.

⁵¹ V Bechyni se výroba keramiky datuje až do 16. století. Od 19. století, kdy do městečka přicházeli noví řemeslníci, se také rozvíjela další řemesla, která s keramikou přímo souvisí jako např. kamnářství a hrnčířství. Právě kvalitní suroviny a schopní lidé se založili o vznik c. k. odborné školy, a to roku 1884. Studium bylo tříleté a ze začátku bylo určeno jen mužům. Střední uměleckoprůmyslová škola Bechyně, Historie. Dostupné na: www.supsbechyne.cz/skola/historie-skoly/ [online], cit. 18. 5.2015.

⁵² M. Krajný, Karel Stehlík, s. 8.

Oldřich Pejša, narozený roku 1884⁵³, měl podnik specializovaný na malířství a natěračství domů, pozlacování, „zdobitelství“ a také malířství pokojů. Podnikat začal dne 14. 10. 1914, živnost ukončil roku 1932.⁵⁴ Karel Stehlík se u něj naučil mnoho věcí jako například malovat divadelní dekorace, dělat fresky, sgrafita domů a kostelů, dále malovat firemní plakáty a kopie Alšových kreseb v hostincích. Ale neměl na svého mistra kvůli jeho problémům s alkoholem moc dobré vzpomínky.⁵⁵ Je pravděpodobné, že právě Pejšův alkoholismus zapříčinil ukončení živnosti.

Po získání tovaryšského listu odjel Karel Stehlík na doporučení bratra Jindřicha do Prahy, kde pracoval na rekonstrukci fresek Klementina. Byla to avšak pouze sezónní práce a po jejím skončení se musel vrátit domů do Milevska.⁵⁶ Právě v této době se však Karel Stehlík začal systematictěji věnovat vlastní umělecké tvorbě, z počátku kopíroval holandské mistry, především obrazy Petra Paula Rubense. Kromě kopírování maloval zátiší a krajinu Milevska.⁵⁷ Mezi hlavní témata tohoto období patřily klášter, centrum města a okolí. Ve volném čase rád čítával historické knížky, zaujaly ho dějiny starých Řeků a Římanů a starořecká mytologie. Právě v této době si začal Karel Stehlík uvědomovat, že jeho vzdělání, ani znalosti principů výtvarné tvorby nejsou dostačující a proto docházel rok do tzv. „pokračovací“ školy,⁵⁸ kde si doplnil vzdělání.⁵⁹ Školu ukončil v roce 1928.⁶⁰

V době celosvětové hospodářské krize se pokles ekonomiky a vlna nezaměstnanosti nevyhnuly ani Milevsku. Umělec na tyto těžké chvíle vzpomíná: *„Poznal jsem, co znamená pro člověka nemít práci, nemít zaměstnání. Cítil jsem to jako nespravedlivé příkoří, jako nesmírné ponížení, když jsem se vrátil z Prahy a byl nucen si uvědomit, že jsem tátovi a mámě na krku, i když to u mne tak zcela nebylo.“*⁶¹ Jediný výdělek představovaly drobné práce, a to malování divadelních kostýmů, oblečení pro loutky, reklamy do kin atd.

---

⁵³ SOkA Písek, Okresní úřad Milevska, Živnostenský rejstřík B. řemeslných živností 1903-1940, kniha 80, fol. 200.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ K. Stehlík, Tady jsem, s. 48.

⁵⁶ M. Krajný, Karel Stehlík, s. 8.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ Pokračovací školy byly určeny stejně jako v době monarchie pro žáky obecné či měšťanské školy a připravovaly v řemeslných činnostech dělníky a pracovníky v zemědělství. Na tyto školy navazovaly školy kupecké a živnostenské. Srov. Jana Čutková, Vývoj školské správy na našem území, Brno 2010, s. 20.

⁵⁹ K. Stehlík, Tady jsem, s. 61.

⁶⁰ Archiv AVU v Praze, Fond Spisy, osobní spis Karla Stehlík (neuspořádáno).

⁶¹ K. Stehlík, Tady jsem, s. 61.

2.3 Navázání styků s kulturním světem

V roce 1936⁶² odkoupil Karel Stehlík malířskou firmu od mistra Čonsky, v níž dosud pracoval. Před touto koupí byl mistrem povýšen na hlavního dělníka- tzv. „partáka“.⁶³ Svou živnost si Karel Stehlík nechal zapsat do živnostenského rejstříku Milevska dne 18. února 1936.⁶⁴ Podnik sídlil v Havlíkově ulici v Milevsku. V roce 1943⁶⁵ musel z neznámých důvodů, nejpravděpodobněji však kvůli finančním potížím, přerušit svou činnost. I přes tyto negativní pracovní události se však v této době Karlu Stehlíkovi dařilo v osobním životě – oženil se totiž s Emílií Bursíkovou, sestrou významného milevského nakladatele a tiskaře Karla Bursíka.

Stehlíkova výtvarná tvorba dospěla v časech války do toho bodu, že si mohl pod záštitou okresního Osvětového sboru dovolit první samostatnou výstavu na milevské škole.⁶⁶ Podle malíře byla u lidí úspěšná, ale zklamala kritiky. Velmi negativní recenze výstavy byla zveřejněna v časopisu A-zet. Kritika se však setkala s bouřlivým ohlasem mezi milevskými kulturními pracovníky. Milevský redaktor a kulturní pracovník Josef Kytka⁶⁷ adresoval redaktoru časopisu A-Zet Jiřímu Drémanovi dopis, v němž expresivně vyjádřil nesouhlas textem a projevil pochyby nad odborností redaktora Havla, který článek sepsal.⁶⁸ Josef Kytka Karla Stehlíka vylíčil jako velmi snaživého a nadaného malíře, jehož obrazy malebné okolní krajiny a města slavily mezi obyvateli obrovský úspěch. Kritický novinář Havel údajně podle Kytky výstavu neviděl a ani si nenechal zaslat podklady, proto je velice pravděpodobné, že choval k začínajícímu malíři osobní zášť, nebo jednal v rámci konkurenčních bojů. Podle Kytky jednal redaktor za účelem poškození samotného Stehlíka a Milevska. Stehlíkovy olejomalby a akvarely Havel totiž označil za „mazanice“ a kýče, které postrádaly odbornost a představitost.

---

⁶²Tamtéž, s. 30.

⁶³Tamtéž, s. 71.

⁶⁴SOKA Písek, Okresní úřad Milevska, Živnostenský rejstřík B. řemeslných živností 1903-1940, kniha 80, fol. 240.

⁶⁵Tamtéž.

⁶⁶Zorganizována v roce 1942. Zdroj: SOKA Písek, Fond Kytka Josef, kar. 2, dopis redaktoru Jiřímu Drémanovi ze dne 9. ledna 1942.

⁶⁷Josef Kytka (1894 – 1968) byl redaktorem časopisu Milevský kraj. Vedle hlavní činnosti se věnoval historii, psaní kroniky a publikací, herectví. Dostupné na: http://kultura-milevsko.cz/regionalistika/kytka/josef_kytka.html [online], cit. 1. 6. 2015.

⁶⁸SOKA Písek, Fond Kytka Josef, kar. 2, dopis redaktoru Jiřímu Drémanovi ze dne 9. ledna 1942.

Polemika však Kytkovým dopisem ukončena nebyla. V dalším článku „Poměr Milevska k umění“ vydaném ve Večerním Slově⁶⁹ vyčítal tábořský redaktor Havel milevským umělcům (vedle Karla Stehlíka jmenoval i malíře Antonína Šíta⁷⁰ z Chýšek), že malují „*jak na běžícím pásu*“⁷¹ a jen pro svůj finanční prospěch. Josef Kytka opět zareagoval a adresoval Jiřímu Drémanovi další list. Neopodstatněná kritika vyvolala podle něj ve městě a v Osvětovém sboru pobouření, které nemělo zůstat bez odezvy. V posledním odstavci vylíčil autor dopisu Drémanovi své vlastní zkušenosti s redaktorem Havlem během jejich korespondence v rámci psaní článků do jeho časopisu. Žádal o přezkoumání práce jmenovaného a jeho případné odvolání.

Je samozřejmé, že Josef Kytka jako velký milevský patriot a kulturní pracovník musel práci místního umělce hájit a dokázat, že i malé provinční město může mít bohatý kulturní život. Zároveň ve svých listech načrtl význam Karla Stehlíka – pro město byl jedinečným umělcem, jehož realistické obrazy s námětem okolní krajiny jsou líbivé a univerzálně srozumitelné, pro odbornou kritiku však byl jeho styl již dávno překonaný. Je zajímavé, že Karel Stehlík se nikde o podpoře Josefa Kytky nezmínil, a to ani ve své dost podrobné vzpomínkové knize. O známém milevském rodákovi se zde zmiňuje jen okrajově a vyzdvihuje hlavně jeho kulturní a osvětovou činnost. První kritiku však nesl Karel Stehlík podle svých vzpomínek špatně - dokonce uvažoval o konci malířské kariéry. Nakonec ho jeden jeho přítel doporučil pražskému akademickému malíři Janu Bohumilu Pospíšilovi⁷², který začínajícího umělce představil profesoru Akademie výtvarných umění Otakaru Nejedlému.⁷³ Ten v mladém malíři rozpoznal potenciál a doporučil mu studium v jeho seminářích.⁷⁴ Karel Stehlík o něm říká: „*Otakar Nejedlý se mi stal rádcem, korektorem a posléze i mým profesorem na akademii. Stát se jeho*

---

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Antonín Šít se narodil 17. ledna 1915 v Prčici na Sedlčansku. V roce 1946 dokončil Akademii výtvarných umělců. Věnoval se především zobrazení vesnického života a krajinomalbě. Své obrazy vystavoval v Milevsku, Českých Budějovicích a dokonce i zahraničí. Zemřel 9. ledna 1983. Dostupné na: <http://antoninsit.webnode.cz/> [online], cit. 1. 6. 2015.

⁷¹ SOKA Písek, Fond Kytka Josef, korespondence, kar. 2, dopis redaktorovi Jiřímu Drémanovi ze dne 9. ledna 1942.

⁷² Jan Bohumil Pospíšil (1898-1968), akademický malíř, žák Otakara Nejedlého. Dostupné na: <http://www.galerie-narodni.cz/cs/autori/354-detail/pospasil-jan-bohumil/> [online], cit. 1. 6. 2015.

⁷³ Otakar Nejedlý (1883-1957), významný malíř kreslicí krajinářské akvarely. Žák Václava Brožíka a později i Antonína Slavíčka. S malířem Jaroslavem Hněvkovským podnikl v letech 1909 - 1911 cestu po Indii a Cejlonu. Za 1. světové války maloval československé legionáře. V roce 1925 byl jmenován profesorem krajinářské školy Akademie výtvarných umění v Praze. Více Olaf Hanel, Otakar Nejedlý, Praha 2005.

⁷⁴ K. Stehlík, Tady jsem, s. 72.

žákem bylo mým vroucím přáním.“⁷⁵ Setkání s Otakarem Nejedlým bylo pro Karla Stehlíka důležitým okamžikem: jeho obrazy začaly získávat nové vlastnosti, které dosud neměly. Bohužel uzavření vysokých škol v roce 1939⁷⁶ Stehlíkovi plány na pár let oddálilo.

Karel Stehlík však v této době rovněž navázal nové vztahy s uměleckým prostředím – v roce 1939 se stal členem pražského Spolku výtvarníků.⁷⁷ Roku 1943⁷⁸ mu pak sdružení zorganizovalo první výstavu v Praze.

2.4 Léta za Protektorátu

Po vypuknutí mobilizace v roce 1938⁷⁹ nastoupil Karel Stehlík k vojenskému útvaru v Hradci Králové, odkud byl poslán do kasáren v Josefově. Na dny mobilizace nevzpomínal dobře. Nejvíce mu vadily chaos, nepřipravenost vedení armády a nedisciplinovanost některých záložníků.⁸⁰

Čas druhé republiky a první léta Protektorátu Čechy a Moravy strávil v rodném Milevsku, věnoval se své firmě a ve volném čase maloval. Díky kontaktům s akademickými malíři byl v roce 1941⁸¹ přijat do Syndikátu výtvarníků československých v Praze, což ho zachránilo před nasazením na těžké práce v Říši. Ale úplně fyzické práci ušetřen nebyl, za války totiž pracoval jako dělník v lese.

Během okupace postihly jeho rodinu dvě tragédie, které se týkaly dvou bratrů Stehlíkovi manželky Emílie. První z nich, František Bursík, se aktivně zapojil do komunistického odboje. Pravidelně přijížděl do Milevska, kde šířil ilegální letáky. Karel Stehlík, kterému byly myšlenky komunismu blízké už od mladých let, se také do nezákonné činnosti se zájmem zapojil.⁸² Samozřejmě činnost Stehlíkova švagra Františka v malém klidném městečku neušla pozornosti tajné německé policie - gestapa. Po sérii vyslýchání a mučení byl František Bursík v Mauthausenu popraven.⁸³ „Na

---

⁷⁵ Tamtéž, s. 73.

⁷⁶ Srov. Jiří Doležal, Česká kultura za protektorátu (školství, písemnictví, kinematografie), Praha 1996; V. Louda, Persekuce českého studentstva za okupace, Praha 1945.

⁷⁷ Miroslav Nýdl – Ladislav Stehlík, Karel Stehlík, České Budějovice 1975, s. 14.

⁷⁸ M. Krajný, Karel Stehlík, s. 9.

⁷⁹ Vyhlášena 23. září 1938. Zdeněk Kárník, České země v éře První republiky (1918-1938). Díl třetí, O přezítí a o život (1936 – 1938), Praha 2003.

⁸⁰ Od roku 1941 mohli být povoláni na neodkladné práce praceschopní občané ve věku od 18 do 50 let., Dostupné na: <http://www.academia.edu> [online], cit. 18.5. 2015.

⁸¹ M. Nýdl – L. Stehlík, Karel Stehlík, s. 14.

⁸² Viz kapitola Činnost v Milevsku.

⁸³ K. Stehlík, Tady jsem, s. 90.

*švagra Františka velice často a s obdivem vzpomínám...Byla radost s ním hovořit. Viděl už tehdy za okupace zcela správně poválečné uspořádání světa. Rozmluvy s ním byly pro mne dobrou školou. František mě utvrdil v přesvědčení, že jediná a správná společenská forma budoucího světa je socialistické uspořádání.*⁸⁴ Těžko soudit, na kolik vzpomínka na švagra Františka ovlivnila politické myšlení Karla Stehlíka a na kolik jí můžeme brát vážně vzhledem k poválečnému vývoji.

Druhý Stehlíkův švagr Karel Bursík narozený 14. listopadu 1902⁸⁵, který v Milevsku vlastnil malou tiskárnu,⁸⁶ byl stejně jako jeho švagr členem tělovýchovné organizace Sokol (od roku 1927)⁸⁷. Odbojové činnosti se přímo nezúčastňoval, pouze letáky četl. Avšak po popravě bratra Františka mu nacisté prohledali dům a našli triviální důkaz usvědčující ho z odboje.⁸⁸ Stehlíkův švagr byl od září 1942⁸⁹ vězněn v terezínské Malé pevnosti. Nakonec byl odvezen do koncentračního tábora Osvětim, kde 25. ledna roku 1943 po nelidském zacházení a tvrdé práci zemřel.⁹⁰ Po válce byla žena Karla Bursíka Blažena Bursíková⁹¹ členkou Svazu protifašistických bojovníků v Milevsku,⁹² který sdružoval bojovníky proti nacismu a fašismu a podporoval pozůstalé.

2.5 Studium na Akademii výtvarných umění v Praze

Už na začátku 18. století se uskutečnil pokus o založení prestižní výtvarné vysoké školy z podnětu architekta F. M. Kaňky, malíře M. V. Halbaxe a sochaře Františka Preisse,⁹³ ale jak se zdálo, doba v malém království ve střední Evropě ještě nedozrála. Od roku 1775⁹⁴ se mohli talentovaní jedinci v hlavním městě věnovat kreslení v tzv. normální škole, kde působili významní učitelé a malíři své doby. Přelom nastal v roce 1796, kdy vznikla Společnost vlasteneckých přátel umění. Ihned po svém

---

⁸⁴ Tamtéž, s. 92.

⁸⁵ SOKA Písek, Sokol- tělovýchovná jednota Milevsko 1936 – 49, kart. 3, inv.č. 32, sign. Id. fol

⁸⁶ Více informací lze nalézt v SOKA Písek, Fond Okresní úřad Milevska, Živnostenský rejstřík B. řemeslných živností 1903-1940, kniha 80.

⁸⁷ SOKA Písek, Sokol- tělovýchovná jednota Milevsko 1936 – 49, kart. 3, inv.č. 32, sign. Id. fol

⁸⁸ Karel Stehlík udává, že se jednalo o papír s hasičským logem. K. Stehlík, Tady jsem doma, s. 45.

⁸⁹ SOKA Písek, Svaz protifašistických bojovníků Milevsko 1946 – 56, kart. 3, inv.č. 3, sign. II.B/2, fol. 4.

⁹⁰ Tamtéž, fol. 5.

⁹¹ Blažena Bursíková se narodila v roce 1910. SOKA Písek, Svaz protifašistických bojovníků Milevsko 1946 – 56, kart. 3, inv.č. 3, sign. II.B/2, fol.

⁹² Tamtéž, fol. 8.

⁹³ Jiří Kotalík, Almanach. Akademie výtvarných umění v Praze k 180. výročí založení (1799-1979), Praha 1979, s. 15.

⁹⁴ Tamtéž, s. 15.

vzniku Společnost založila Obrazárnu, která se stala zárodkem dnešní Národní galerie, a samozřejmě se začala zajímat i o vzdělání budoucích výtvarníků. Díky jejímu apelu na bohaté mecenáše a patrony byla dne 10. září 1799 císařským patentem otevřena kreslířská akademie, která od roku 1800 sídlila v Klementinu.⁹⁵

Od začátku 19. století se nově vzniklá škola velmi aktivně podílela na českém výtvarném životě a úspěšně zprostředkovávala umění veřejnosti prostřednictvím výstav. V roce 1880⁹⁶ byla zrušena funkce ředitele a byla nahrazena funkcí voleného rektora. O tři roky později, v roce 1883, byly na Akademii zřízeny tři speciální školy, z nichž největšího významu ihned dosáhla krajinářská škola Julia Mařáka, ostatní školy náboženské a historické malby ustoupily do pozadí. Na začátku devadesátých let 19. století doplnili profesorský sbor školy Vojtěch Hynais a Václav Brožík, známí malíři se zkušenostmi v cizině, čímž se prestiž instituce zvýšila. V roce 1896 přešla škola pod správu státu s pevným rozpočtem. Stále se rozšiřující Akademie potřebovala na svoji činnost novou budovu, na začátku nového století tedy studenti s profesori přesídlili do nového sídla na Letné, které bylo vystavěno podle návrhů architekta Viléma Roštlapila. Zde Akademie sídlí dodnes. V roce 1926 získala Akademie jako první v Československu statut vysoké umělecké školy. Již od přelomu století byla Akademie vnímána především jako tradicionalistická instituce, která nabízí konzervativní metody výuky a jen zvolna reaguje na moderní podněty (pejorativní označení akademismus), přesto stále představovala klíčovou uměleckou školu. V rámci zavírání vysokých škol nacisty byla Akademie dne 17. listopadu 1939⁹⁷ uzavřena. Po osvobození ČSR americkou a sovětskou armádou se její činnost zase obnovila.

V roce 1925⁹⁸ se vedení krajinářské školy ujal Otakar Nejedlý. Tento rodák z Roudnice nad Labem, který měl zkušenosti z cest do zahraničí, byl typickým představitelem klasické panoramatické tvorby Čech i zahraničí. Pod Nejedlého vedením došlo k zavedení nového způsobu výuky, totiž k přímému studiu krajiny a přírody a malby v plenéru přímo před zachycovaným modelem. Součástí výuky se tudíž staly rozmanité exkurze. Téměř legendárními se staly Nejedlého cesty do Indie a na Cejlon v letech 1909-1911, se studenty pak navštěvoval především Středomoří.⁹⁹ Ve známost

---

⁹⁵ Tamtéž, s. 15.

⁹⁶ Tamtéž, s. 23.

⁹⁷ Tamtéž, s. 44.

⁹⁸ Tamtéž, s. 33.

⁹⁹ Olaf Hanel, Otakar Nejedlý, Praha 2005, s. 75.

Nejedlý vešel rovněž svým zachycením bojišť československých legií. Ve dvacátých letech se malíř přiklonil k neoklasicismu, jeho krajinomalby měly silně vlastenecký podtext, často monumentální vzhled a byly značně dekorativní. Tato tendence vyvrcholila v cyklu obrazů z Mělnicka z počátku čtyřicátých let.

Krátce po osvobození Československé republiky se Karel Stehlík přihlásil ke zkouškám na Akademii výtvarných umění v Praze, které úspěšně složil. Když na Akademii nastupoval, byl počet studentů velice vysoký, neboť studia započínali i ti, kterým bylo po šest let okupace znemožněno navštěvovat vysoké školy. Postupně se však počet posluchačů snižoval, mimo jiné i kvůli kapacitě ateliérů.

Karel Stehlík na AVU prožil tři velmi dobrá a plodná léta. Během studia u Otakara Nejedlého absolvoval letní trimestr roku 1945, dále akademický rok 1945 – 46, zimní semestr 1946 – 47 a dále tři semestry speciální školy pod vedením Otakara Nejedlého.¹⁰⁰ V knize studentů speciální školy je uvedeno, že Karel Stehlík docházel na tyto předměty: perspektivu, malířské techniky, anatomie, nauka o slohu, dějiny umění I. rok a dějiny umění II. rok, nauka o barvách a nakonec chemii barev.¹⁰¹ I když patřil k nejstarším studentům a měl už tři děti, byl velice pilný a svědomitý posluchač - ze všech předmětů v každém semestru prospíval výtečně a několikrát dokonce získal finanční odměnu za práci.

S Otakarem Nejedlým a ostatními posluchači jezdil Stehlík do přírody za účelem studia plenérové tvorby. K cestování používal Nejedlý se svými studenty staré vysloužilé vojenské auto, kterému říkali „Urna“.¹⁰² Karel Stehlík si staršího profesora oblíbil kvůli netradičnímu přístupu a lidskosti: *„Byl jsem velmi překvapen, když se jednou vrátil kolem půlnoci s partou z hospody a zastihl nás, jak dokončujeme složitě rysy pro studium na technice. Podíval se s údivem na ty práce a takto se vyjádřil: Ježíšmarjá, co to děláte? Co to na vás chtějí? Jak to vidím, já bych teď tu akademii nestudoval ani za nic. Vždyť je to trápení lidí.“*¹⁰³ Nejedlý byl ve Stehlíkových vzpomínkách rovněž velmi loajální ke svým studentům.¹⁰⁴

V roce 1946 se Karel Stehlík zúčastnil spolu s Nejedlým zahraniční cesty do Švýcarska na pozvání ředitele curyšské galerie. První návštěva ciziny se Karlu

---

¹⁰⁰ Archiv AVU v Praze, Fond Spisy, osobní spis Karla Stehlíka (neuspořádáno).

¹⁰¹ Tamtéž, Fond Knihy – katalog speciální školy Otakara Nejedlého, kniha č. 30, fol. 64.

¹⁰² Lidmila Hanzlová, Umělecké profily. Otakar Nejedlý, Praha 1984, s. 25.

¹⁰³ K. Stehlík, Tady jsem, s. 76.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 79.

Stehlíkovi velice líbila, i když si ve svých vzpomínkách stěžuje na cenu vstupu do galerie.¹⁰⁵ Z cesty si také přivezl řadu zajímavých obrazů, skic a kreseb švýcarské krajiny.

Revoluční únor 1948 začal na Akademii rušně, pod tíhou tehdejší doby někteří studenti volali po změně a chtěli se zbavit nepohodlných osob. Karel Stehlík si byl vědom, že se v některých případech jedná o vyřizování osobních účtů, a proto nesl velmi nelibě, že byl zvolen za mluvčího studentů, který měl přednést požadavky u profesora Nejedlého. Ten vše razantně odmítl a ještě podrobil své žáky ostré kritice. Karlu Stehlíkovi byl tento celý incident nepříjemný a nepohodl se kvůli němu se studentskou delegací.¹⁰⁶ Přišlo mu také nespravedlivé do toho angažovat tak čestného a dobrého člověka, jako byl Otakar Nejedlý.¹⁰⁷

Ve stejném roce, kdy začal studovat u prof. Nejedlého, zahájil Karel Stehlík i svou stranickou činnost vstupem do Komunistické strany Československa. K tomu měl dle svého názoru několik důvodů: politickou příslušnost otce, rodinné prostředí, ztrátu příbuzných za Protektorátu a především osobní přesvědčení, že strana dokáže nastolit spravedlivý řád ve společnosti.¹⁰⁸

V dubnu 1948 se Karel Stehlík rozhodl studium na Akademii ukončit a v dopise profesorskému sboru své pohnutky zdůvodnil takto: *Při únorových událostech byl jsem jmenován do okresního akčního výboru NF v Milevsku¹⁰⁹. Jsem stár 36 roků, ženatý, mám 3 děti nezaopatřené a 75 roků starou matku bez prostředků, o které se musím starati.*¹¹⁰ Stehlíkovy důvody byly ještě podpořeny žádostí o uvolnění ze studia od Národní fronty v Milevsku.¹¹¹ Profesorský sbor mladému malíři v rozletu politické kariéry nebránil a žádost byla kladně vyřízena - Karel Stehlík mohl ukončit studium v červnu téhož roku¹¹². O necelých devět měsíců později složil na sekretariátu AVU zálohu na diplom v hodnotě 300 Kčs, který mu byl poslán obratem - nový akademický

---

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 80.

¹⁰⁶ O této akci tehdejších studentů se bohužel v archivu AVU žádné dokumenty nenachází. Jednalo se pravděpodobně o soukromou iniciativu nespokojených posluchačů Akademie, a proto musíme věřit samotnému malíři, že se to stalo tak, jak popsal ve svých vzpomínkách.

¹⁰⁷ K. Stehlík, Tady jsem, s. 82-84.

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 107.

¹⁰⁹ V Okresním archivu Písek se nachází fond Národní fronta – okresní výbor Milevsko (1948 – 1960).

¹¹⁰ Archiv AVU v Praze, Fond Spisy – osobní spis Karla Stehlíka, neuspořádáno.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Tamtéž.

malíř se tak zařadil do řady promovaných výtvarných umělců. Na Akademii studoval i jeho starší bratr Jindřich, který Akademii ukončil o semestr později.¹¹³

2.6 Život v socialistickém Československu

V době, kdy bylo obyvatelům republiky jen omezeně umožněno vycestovat do spřátelených států, mohl Karel Stehlík díky své stranické činnosti ve Straně a Ústředním svazu československých výtvarných umělců, jehož členem se stal v roce 1953,¹¹⁴ vycestovat na studijní cesty do zemí, které byly pro většinu obyvatel nedostupné. Rozvíjel tak odkaz svého učitele Otakara Nejedlého a v mnoha směrech napodobil i jeho cestovatelský itinerář. První cestu podnikl Stehlík do Bulharska, a to v letech 1954 – 55. O rok později se podíval do Maďarska, Rumunska a Sovětského svazu. Do západních zemí se poprvé podíval na sklonku padesátých let v čase tání. Tehdy uskutečnil rozsáhlou cestu po Itálii, navštívil rovněž Krétu a knížectví Monako.¹¹⁵ Největší dojem v něm zanechala Itálie se starodávnou historií a velkým množstvím památek.

I když jej cestování naplňovalo, stále se rád vracel do rodného kraje. Sám o svých pocitech řekl: „ *Přiznám se upřímně, že jsem cestoval rád, velmi rád. Ale když jsem pak znovu po cizích krajích maloval ty laskavé jihočeské kouty, bylo mi stejně nejpěkněji. Je pravda, že vzduch tu není tak neskutečně lehký a průzračný jako třeba někde na jihu Evropy. Je pravda, že paleta, kterou jsem držel v ruce na rovníku, barvami přímo hořela. Žádný tón tu nebyl dost jasný, dost výrazný, aby zachytil viděné.* “¹¹⁶

V šedesátých letech navštívil spolu s dalšími výtvarníky a herci Národního divadla opětovně SSSR v rámci Dnů československé kultury¹¹⁷, dále cestoval do exotické Indie, Egypta a Iráku, sousedního Rakouska a také na Kubu. V následujícím desetiletí stihl navštívit Španělsko, Německou spolkovou republiku a Mexiko.

Karel Stehlík patřil k umělcům loajálním k nově nastolenému komunistickému režimu. Vzhledem k jeho uměleckému založení se mu nijak nepřičilo ani závazné nastolení metody socialistického realismu, které bylo vyhlášeno ministrem informací

---

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ M. Krajný, Karel Stehlík, s. 147.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 149.

¹¹⁶ M. Krajný, Karel Stehlík, s. 19.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 115.

Václavem Kopeckým na IX. sjezdu KSČ, a zařadil se mezi umělce spoluvytvářející reprezentativní československé umění padesátých let.¹¹⁸ Na sklonku padesátých a především v šedesátých letech se však Karel Stehlík začal s novými uměleckými trendy míjet. Stále zastával konzervativní pozice a realistické zobrazení a návaznost na tradice pro něj zůstávaly základem umění. Tento jeho názor zcela souzněl s normalizační změnou v nárocích na výtvarné umění, kdy se pozornost opět programově zaměřovala na konzervativnější či tradičnější proudy českého umění. Tyto zásady a stranická loajalita zřejmě umožnily Stehlíkovu kariéru v normalizačních sedmdesátých letech, která vyvrcholila několika státními oceněními. V roce 1975 mu byl propůjčen titul zasloužilého umělce, ke svým sedmdesátým narozeninám mu byl prezidentem Gustavem Husákem v roce 1982 udělen titul národního umělce.¹¹⁹

Zbytek svého života strávil Karel Stehlík v kruhu rodiny v rodném městě, které tolik miloval. Zemřel po krátké nemoci v pražské nemocnici 20. května 1985.¹²⁰ Jeho pohřeb se stal stranickou a svazovou manifestací. Jeho tělo bylo vystaveno v českobudějovickém Muzeu dělnického revolučního hnutí.¹²¹ Tryzny v muzeu se zúčastnili přední političtí činitelé: člen předsednictva ÚV KSČ a předseda vlády Lubomír Štrougal, tajemník ÚV KSČ Milouš Jakeš, někteří současní i bývalí ministři, vedoucí tajemník JKV KSČ Miloslav Slavík a předseda JČKNV František Samec.¹²² Vlastní pohřeb se pak konal v českobudějovickém krematoriu pouze za účasti rodiny a nejbližších přátel. Na Stehlíkovu počest byla v Milevsku rovněž vztyčena bronzová socha v životní velikosti, která se dnes nachází v parku na Hůrce. Kromě toho, že toto místo patřilo k jeho nejoblíbenějším plenérovým destinacím, zde měl malíř i svou vlastní vilu.¹²³ Autorem sochy je Stehlíkův přítel, sochař František Mrázek.¹²⁴

---

¹¹⁸ Blíže k tématu reprezentativního umění 50. let Tereza Petišková, *Československý socialistický realismus 1948-1958*, Praha 2002.

¹¹⁹ Národní Archiv, Praha, Svaz československých výtvarných umělců - Krajské pobočky 1981 – 1984, č.k. 308 (nezpracováno).

¹²⁰ Milevské muzeum, Fond Karel Stehlík, výstřižek z Jihočeské pravdy XLI, 1985, č. 126, s. 1.

¹²¹ Tamtéž. Muzeum dělnického revolučního hnutí sídlilo v dnešní budově Jihočeské vědecké knihovny v Lidické ulici.

¹²² Milevské muzeum, Fond Karel Stehlík, výstřižek z Jihočeské pravdy XLI, 1985, č. 127, s. 2.

¹²³ Tamtéž, text k jubilejní výstavě v roce 2012, neuspořádáno.

¹²⁴ František Mrázek (1912 – 2002) byl akademický sochař. Věnoval se vyobrazení revolučních zápasů od dob husitství až do současnosti, portrétům různých osobností Dostupné na: http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=62116&title=Mr%Ed1zek&s_lang=2 [online], cit. 1. 6. 2015.

Ze Stehlíkových dětí se výtvarnému umění věnoval jeho nejstarší syn Ctirad (1938 – 2003)¹²⁵, který stejně jako otec absolvoval Akademii výtvarných umění v Praze. Vedle malování se věnoval také grafice. Nejmladší dcera Danuše (1949 – 2007)¹²⁶ vystudovala Vysokou školu umělecko-průmyslovou v Praze, obor oděvní a divadelní tvorba.

---

¹²⁵ Milevské muzeum, Fond Karel Stehlík, text k jubilejní výstavě 2012.

¹²⁶ Tamtéž.

3 Činnost v Milevsku

3.1 Maškarní sdružení

Karel Stehlík byl vždy velký milevský patriot, což se odráželo nejen v jeho výtvarné tvorbě, ale i v místní spolkové a kulturní činnosti. Významnou část své umělecké tvorby zasvětil rovněž tradiční milevské lidové zábavě – masopustu. Milevské maškarní rejdy mají v malém jihočeském městečku dlouholetou tradici. Od roku 1709¹²⁷ se zde konaly pochody Bakuse, kterého doprovázely různé komické postavičky a strašidla. Po smrti jeho představitele v šedesátých letech 19. století po jednom z pochodů místní úřady zvyk zakázaly, ale milevští měšťané si na protest proti správě oblékli masky a pochodovali po městě.¹²⁸ Právě v této době začal vznikat i zvláštní spolek, zaměřený na přípravu maškarních průvodů. Jeho vznik je možné datovat druhou polovinou 19. století, po vypuknutí první světové války svoji činnost dočasně pozastavil, a to až do roku 1933, kdy byl znovu úředně povolen masopustní průvod.¹²⁹ V čele stáli předseda, místopředseda, jednatel a pokladník. Za cíl si milevský spolek bez spolkových stanov a registrace členů¹³⁰ stanovil zachování zvyků, obyčejů a maškarních rejů. Zpočátku byly všechny aktivity financovány z dobrovolných sbírek. Po dobu okupace se maškarní průvody nekonaly, obnoveny byly až v roce 1946. V roce 1958¹³¹ se Maškarní spolek připojil k Osvětové besedě při Národním výboru Milevsko. V období let 1963-1968 se maškarní průvody nekonaly, tradice byla obnovena až v roce 1969 zásluhou Městského národního výboru.¹³²

Karel Stehlík byl v poválečném období velmi aktivním členem spolku. Podílel se na malování plakátů, přípravě kostýmu a také na organizaci průvodu městem. Od roku 1952¹³³ byl členem výboru Maškarního sdružení Milevsko.

---

¹²⁷SOkA Písek, Maškarní sdružení Milevsko 1907-1957, kart.1, inv.č. 11,sign.II. B/4, fol. 10.

¹²⁸ Tamtéž, fol. 11.

¹²⁹ Tamtéž, s. 1.

¹³⁰ Ladislav Cihla, Inventář k fondu Maškarního spolku, Mirovice 1980, s. 1.

¹³¹ Tamtéž, s. 1.

¹³² Historie maškar 1946-1989. Dostupné na <http://www.milevskemaskary.cz/historie2.html> [online], cit. 22.4.2015.

¹³³SOkA Písek, Maškarní sdružení Milevsko 1907-1957, kart. 1, inv.č. 8, sign. II B/1, fol. 7.

3.2 Sokol

Karel Stehlík byl rovněž aktivním členem tělovýchovné organizace Sokol v Milevsku.¹³⁴ Do organizace vstoupil po dovršení osmnáctého roku v roce 1930. Jeho činnost vyvrcholila roku 1939, kdy se malířovo jméno začalo objevovat v zápisech valné hromady Jednoty a byl dokonce o rok později zvolen jako náhradník v členském výboru.¹³⁵ V roce 1941 se stal správcem jeviště.¹³⁶ Sokolská jednota tak pravděpodobně využívala jeho dekorátérských dovedností a využívala jeho služeb při přípravě kulis pro divadelní představení. Během okupace Čech a Moravy se zapojil v rámci sokolské organizace do odbojových aktivit, pomáhal distribuovat protiválečné a protiokupační letáky mezi členy tělovýchovné jednoty.

3.3 Pedagogická činnost

Karel Stehlík se do paměti obyvatel Milevska zapsal nikoliv jen jako akademický malíř, ale rovněž i jako pedagog. V roce 1952¹³⁷ se stal učitelem na milevské střední škole, později působil na tamním gymnáziu. Své žáky vyučoval výtvarné výchově a zeměpisu a byl podle vzpomínek žáků velmi oblíbený. Ve svých pamětech se zamýšlel rovněž nad svými pedagogickými vzory. Vedle učitele Janáka k nim patřil rovněž profesor Nejedlý a jeho praxe vycházek a plenérových výletů. V roce 1970 dostal titul Vzorného učitele.¹³⁸ Tento titul uděloval ministr školství ke Dni učitelů. Vyznamenaní byli dekorováni odznakem a obdrželi čestný diplom.¹³⁹ Předpokladem získání tohoto titulu však nebyla pouze oblíbenost u žáků, ale rovněž i společenská aktivita či didaktický přínos. Karel Stehlík se věnoval učitelskému povolání až do roku 1972, kdy odešel do penze.¹⁴⁰

---

¹³⁴ SOKA Písek, Sokol-tělovýchovná jednota Milevsko 1936 – 49, kart. 3, inv.č. 32, sign. Id.

¹³⁵ SOKA Písek, Sokol-tělovýchovná jednota Milevsko 1936 – 49, Zápisy, kniha č. 7, fol. 12.

¹³⁶ Tamtéž.

¹³⁷ Tamtéž, s. 147.

¹³⁸ M. Nýdl - L. Stehlík, s. 17.

¹³⁹ Online zdroj, <http://www.vyznamenani.net> [online], 1. 6. 2015.

¹⁴⁰ K. Stehlík, Tady jsem, s. 103.

4 Karel Stehlík. Společenská a politická činnost před rokem 1948

4.1 Umělecké spolky před rokem 1948

Umělecké spolky měly v zásadě dvojí účel: stávaly se centry diskusí a umělecké progresu, zároveň vznikaly i za účelem podpory výtvarníků. Pomáhaly s prodejem prací, pořádaly výstavy členů nebo významných umělců, spravovaly galerie nebo salony a navazovaly vztahy s ostatními spolky doma i v zahraničí.¹⁴¹ Jejich velkým přínosem bylo vydávání odborných časopisů. Regionální sdružení se podílela také na organizaci místního kulturního života. Spolky začaly vznikat již ve druhé polovině 19. století, 15. listopadu 1867 pak byl vydán nový zákon č.134/1867 ř. z. o právu spolčovacím, podle něhož se státním úřadům vznik spolku pouze oznámil. Spolek mohl být zakázán pouze v případě, kdy stanovy odporovaly zákonu. Základem spolků byly stanovy, ve kterých byl představen program spolku a organizační struktura. V čele obvykle stál předseda spolku, který byl volen valnou hromadou.¹⁴² Valná hromada také volila členy zvláštních výborů, které se věnovaly určitému oboru (např. výstavní výbor, výbor sochařů aj.).¹⁴³ V některých sdruženích se členové dělili na řádné a přispívající členy.

4.2 Sdružení Jihočeských výtvarných umělců

Sdružení Jihočeských výtvarných umělců vzniklo 24. října 1925 jako umělecká organizace nezávislá na Syndikátu výtvarných umělců.¹⁴⁴ Během první schůze se zakládající členové usnesli na spolkových stanovách. Nově vzniklý spolek měl za úkol pěstovat vzájemné vztahy mezi členy, hájit jejich zájmy a podporovat jejich výtvarnou tvorbu, a to vydáváním publikací, pořádáním výstav a dále organizováním přednášek.¹⁴⁵ Nejvyšším orgánem byla valná hromada, kde se volil předseda spolku a členové výboru,

---

¹⁴¹ Rostislav Švácha – Marie Platová, *Dějiny českého výtvarného umění V. 1938 – 1958*, Praha 2005, s. 28.

¹⁴² Státní okresní archiv (dále SOkA) České Budějovice, Sdružení Jihočeských výtvarných umělců, kart. 1, inv.č. 10, sign. II. A 1, fol. 4.

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ Tamtéž, kart. 1., inv.č. 20, sign. II. A 8, fol. 2.

¹⁴⁵ Heslo Sdružení Jihočeských výtvarných umělců, *Encyklopedie Českých Budějovic*. Dostupné na: <http://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/sdruzeni-jihoceskych-vytvarniku> [online], cit. 22. 4.2015.

působily zde také další výbory (např. výstavní výbor, širší výbor.).¹⁴⁶ V letech 1934 – 1941¹⁴⁷ přispíval do kulturní osvěty Jihočeského kraje vydáváním sborníku Práce s reprodukcemi výtvarných díly členů, a to nejen místních, ale i pražských. Spolek se úspěšně zařadil do kulturního dění Jihočeského kraje, v roce 1947 se podílel na otevření stálé městské galerie v Českých Budějovicích¹⁴⁸ a v letech 1946 - 47 vedl Lidovou školu umělecké výchovy.¹⁴⁹ Sdružení bylo především velmi činné v pořádání výstav, např. od vstupu Karla Stehlíka (září 1949) do konce roku zorganizovalo předsednictvo 13 výstav, jež se převážně věnovaly dílům řádných členů.¹⁵⁰ Spolek také udržoval významné styky s umělci mimo kraj.¹⁵¹ Sdružení Jihočeských výtvarníků bylo jako mnoho nezávislých spolků po roce 1948 perzekuováno. Valná hromada se proto rozhodla pro ukončení činnosti 22. prosince 1950, zbývající členové přešli do Svazu československých výtvarných umělců.¹⁵²

V létě 1949 Karel Stehlík zažádal o členství v regionálním Sdružení Jihočeských výtvarných umělců.¹⁵³ Jeho bratr Jindřich se do spolku přihlásil již v červnu 1949.¹⁵⁴ V dopise, který poslal předsednictvu, tvrdil, že mu ve Svazu československých výtvarných umělců, jehož členem už byl, sdělili, že se výtvarníci budou muset organizovat tam, kde působí, a proto se rozhodl požádat o členství. Následoval dopis Karla Stehlíka, který byl doplněn o doporučení k přijetí podepsané dvěma členy předsednictva.¹⁵⁵ Jindřich Stehlík se stal členem o šest dní dříve než jeho bratr,¹⁵⁶ který byl přijat za řádného člena sdružení, se stal 5. září 1949.¹⁵⁷ Oba bratři museli zaplatit

---

¹⁴⁶ SOKA České Budějovice, Sdružení Jihočeských výtvarných umělců, kart. 1, inv.č. 10, sign. II. A 1, fol. 4.

¹⁴⁷ M. Krajný, Karel Stehlík, s. 11.

¹⁴⁸ SOKA České Budějovice, Sdružení Jihočeských výtvarných umělců, kart. 9, inv.č. 19, sign. I A 1 I, fol. 7.

¹⁴⁹ Tamtéž, fol. 7.

¹⁵⁰ Tamtéž, kart. 12, inv.č. 31, sign. II.C19, fol. 477.

¹⁵¹ Během svého zkoumání fondu sdružení jsem našla korespondenci s malířem Josefem Ladou, kterému spolek přál k významnému životnímu jubileu a dále se s ním domlouval na pořádání výstavy jeho děl.

¹⁵² SOKA České Budějovice, Sdružení Jihočeských výtvarných umělců, kart. 9, inv.č. 9, sign. I A 1 I, fol. 425.

¹⁵³ Tamtéž, kart. II, inv.č. 20, sign. II A9, fol. 725.

¹⁵⁴ Tamtéž, fol. 724.

¹⁵⁵ Alois Moravec, druhé jméno se mi nepodařilo rozluštit ani s pomocí paní archivářek.

¹⁵⁶ SOKA České Budějovice, Sdružení Jihočeských výtvarných umělců, fol. 309.

¹⁵⁷ Tamtéž, fol. 310.

členský poplatek v hodnotě 50 Kčs.¹⁵⁸ Když Stehlík do spolku nastoupil, mělo sdružení nejvíce členů v historii, celkem 234.¹⁵⁹

4.3 Spolek výtvarných umělců Mánes

Už od svého vzniku v roce 1887¹⁶⁰ patřil Spolek výtvarných umělců Mánes k předním sdružením české kultury. Ve dvacátých letech 20. století se do vedení dostali představitelé kubismu a expresionismu v čele s Emilem Fillou. Mezníkem aktivity se stal rok 1930, kdy otevřel spolkovou budovu na nábřeží Vltavy. V nově vzniklé stavbě se konaly velké výstavy, přednášky a dokonce i koncerty.¹⁶¹ Vedle výtvarných členů se čestnými členy stávali i významní vědci, herci a režiséři. V těžkých letech Protektorátu se spolek snažil nepolevit ve své činnosti. Změnil se také program. Spolek kladl důraz na zhodnocení umění před Protektorátem a krajinu země a měst.¹⁶² Centrem moderního umění za okupace se stal Topičův salón, kde se organizovaly výstavy a přednášky.¹⁶³ Naplno se mohl znovu SVU Mánes nadechnout až po osvobození, i když ne na dlouho. Režim po roce 1945 byl demokratický jen na papíře a tak muselo sdružení čelit snahám o likvidaci. Tlak se zvýšil po Únorovém převratu, do fungování spolku mluvily Akční výbory Národní fronty a byly zakázány valné hromady. Nicméně spolek se nevzdával a odolal byrokracii komunismu až do roku 1956.¹⁶⁴

Karel Stehlík se v roce 1943 stal členem odborové organizace spolku Mánes.¹⁶⁵ K detailům jeho působení se bohužel nedochovaly žádné bližší zprávy.

---

¹⁵⁸ Tamtéž, fol.730.

¹⁵⁹ SOKA České Budějovice, Fond Sdružení Jihočeských výtvarných umělců, kart. 8, inv.č. 8, sign. I A 1 a, fol. 6.

¹⁶⁰ Online zdroj: <http://www.svumanes.cz/spolek/historie-svu-manes> [online], cit. 1. 6. 2015.

¹⁶¹ Tamtéž.

¹⁶² R. Švácha – M. Platová, Dějiny českého 1938 – 1958, s. 133.

¹⁶³ Tamtéž, s. 135.

¹⁶⁴ Online zdroj: <http://www.svumanes.cz/spolek/historie-svu-manes> [online], cit. 1. 6. 2015.

¹⁶⁵ M. Nýdl – L. Stehlík, Karel Stehlík, s. 15. V seznamu členů SVU Mánes se jméno Karla Stehlíka neobjevuje. Je tedy otázka, co byl odborová organizace SVU Mánes.

5 Karel Stehlík. Společenská a politická činnost po roce 1948

5.1 Změny v kultuře po roce 1948

Únorový převrat přinesl nejen společenské a politické změny, ale i velký obrat na kulturním poli. Na první likvidační vlně se podílely především Akční výbory Národní fronty, které měly za úkol vylučování odpůrců KSČ a dalších nepohodlných osob z veřejného života.¹⁶⁶ Dále Akční výbory redukovaly počet uměleckých, kulturních organizací nebo podniků a také odborné časopisy s kulturní tematikou.

Oblast kultury byla již od roku 1945 řízena poměrně složitě. Část spadala pod ministerstvo informací vedené předním stranickým ideologem Václavem Kopeckým (1897-1961),¹⁶⁷ jenž ze svého ministerstva udělal hlavní nástroj prosazování kulturní politiky. Vedle osvětové činnosti, lidové zábavy a dalších kulturních oblastí řídil Kopecký kulturní styky republiky se zahraničím. Na řízení kultury se podílelo rovněž ministerstvo školství a osvěty, později přejmenované na ministerstvo školství, věd a umění, v jehož čele stál Zdeněk Nejedlý.¹⁶⁸ Do kulturní politiky zasahovala i další ministerstva, například ministerstvo zemědělství při zřizování kulturních družstev, ministerstvo vnitra či ministerstvo národní obrany. Kulturu také řídilo Kulturní a propagační oddělení Ústředního výboru Komunistické strany Československa pod správou Gustava Bareše.¹⁶⁹ Oddělení mělo čtyři odbory: propagační, agitační, kulturní a tiskový. Od roku 1948 - 51 fungovala kulturní rada ÚV KSČ, která koordinovala vztahy mezi ministerstvem informací, ministerstvem školství, věd a umění a stranou.

Na kulturu v krajích, okresech a obcích dohlížely národní výbory. Při nich působily tzv. kulturní, osvětové a školské referáty, které měly na starost kulturní politiku v rámci daného okresu.

Nový směr umění a kultury byl zveřejněn záhy po Vítězném únoru. V dubnu revolučního roku se odehrál Sjezd národní kultury, na němž straničtí funkcionáři vytyčili základní ideové kroky,¹⁷⁰ a bylo zde naznačeno, že umělci mohou i nadále tvořit v relativní svobodě. Tato poměrně volná politika vůči umělcům byla prosazována

¹⁶⁶ R. Švácha – M. Platová, Dějiny českého 1939 - 1958 s. 282.

¹⁶⁷ Jiří Knapík, V zajetí moci. Kulturní politika, její systém a aktéři 1948-1956, Praha, 2006, s. 23.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 24.

¹⁶⁹ Tamtéž, s. 25.

¹⁷⁰ R. Švácha – M. Platová, Dějiny českého 1939 - 1958, s. 283.

kvůli blížícím se volbám. KSČ se rozhodla zatím neprosazovat tzv. socialistický realismus, který se stal základním uměleckým směrem v Sovětském svazu již od 30. let 20. století¹⁷¹. Od léta 1948 však nasadila KSČ razantnější prosazování kulturní politiky pod záštitou SSSR. Začaly se proto vyzdvihovat především teze sovětského ideologa Andreje A. Ždanova.¹⁷² Podle něho měla kultura prosazovat novou tematiku, nově interpretovat dosavadní hodnoty, odmítnout západní umění a „vystavit ji (kulturu – pozn. A. Š.) karanténě“.¹⁷³ Umělci se měli stát propagátory zásad socialismu a umění dostalo novou funkci – mělo umožnit a urychlit změnu společnosti.

Kolem roku 1950 „systém kulturní politiky nastavený výhradně na produkci ideologických agitek mohlo ale udržet pouze permanentní mocenské působení. Jeho nepřirozenost vyžadovala zvláště tuhá centralizace a byrokracie, právě byrokracie současně obnažovala jeho slabiny.“¹⁷⁴ V nejistém čase, kdy si ani hlavní straníční činitelé nemohli být jisti svým postavením, se začaly projevovat rozpory ve straně o tom, kdo by měl mít hlavní vliv na kulturu. „*Má rozhodující slovo v řízení české kultury stranický aparát v čele s Gustavem Barešem a jeho spolupracovníky, nebo Kopeckého ministerstvo informací a osvěty, případně ministerstvo školství?*“¹⁷⁵ Po tuhých zákulisních bojích, které vyvrcholily procesem s Rudolfem Slánským a dalšími představiteli, zvítězilo nakonec ministerstvo informací. Kulturně propagační oddělení ÚV KSČ tak ztratilo část svých kompetencí a rozdělilo se na Oddělení propagandy a agitace a Oddělení škol, vědy a umění.¹⁷⁶

5.2 Umělecké svazy v 50. letech

Důležitou složkou ve sféře kulturní politiky byly umělecké svazy, které se měly stát jakousi převodovou pákou stranické kontroly umění. Nejpočetnější byl Svaz československých výtvarných umělců (dále SČSVU)¹⁷⁷, v němž se sdružovalo 3307

---

¹⁷¹ Blíže T. Petišková, *Československý socialistický realismus*, s. 7-8.

¹⁷² Tamtéž, s. 34.

¹⁷³ J. Knapík, *V zajetí*, s. 35.

¹⁷⁴ Tamtéž, s. 95.

¹⁷⁵ Tamtéž, s. 112.

¹⁷⁶ Tamtéž, s. 114.

¹⁷⁷ V letech 1948 – 1956 Ústřední svaz československých výtvarných umělců, 1956 – 1970 Svaz československých výtvarných umělců, 1970 – 1989 Svaz českých výtvarných umělců a Svaz slovenských výtvarných umělců. Dostupné na: http://www.uvucr.cz/archiv/pravni_predchudci_uvucr.html [online], cit. 1. 6. 2015.

členů.¹⁷⁸ SČSVU vznikl v roce 1948 sloučením dosavadních výtvarných spolků a odborové organizace výtvarných umělců.¹⁷⁹

Před rokem 1951 fungoval systém svazů, spolků a syndikátů podle meziválečných zásad. Postupně však docházelo k jejich unifikaci a centralizaci ze strany vlády a KSČ. Když však na podzim 1951 schválilo ÚV KSČ nařízení o ustavení základních stranických organizací ve svazech podle sovětského vzoru, došlo k přímému propojení vedení svazů se stranickým aparátem. Vznikly tzv. stranické skupiny v ústředních výborech svazů a výborech krajských poboček, které měly především připravovat sjezdy, konference a také politické, ideologické, organizační a hospodářské záležitosti národní charakteru tak, „*aby komunisté ve volených orgánech zaujímali správné a jednotné stanovisko a tak mohli před stranou zodpovídat za správné uplatněné politiky strany v příslušném svazu.*“¹⁸⁰ V čele skupin stáli vedoucí, kteří byli schvalováni organizačním oddělením Ústředního výboru KSČ. Na celkovou koncepci svazů a ideové působení dohlížel ÚV KSČ, avšak jejich financování a organizaci svazových konferencí řídilo ministerstvo kultury.

Umělecké svazy procházely v letech 1953-56¹⁸¹ vnitřní reorganizací, která zahrnovala větší spolupráci s odborovými organizacemi a rozložení aktivit do centra i krajských poboček. Velká reorganizace se především děla v Svazu československých výtvarných umělců. V roce 1952¹⁸² vznikl Ústřední svaz československých výtvarných umělců (dále ÚSČSVU)¹⁸³ za účelem sloučení všech výtvarníků. V roce 1955 byl nakonec Ústřední svaz zrušen a namísto něho byly ustaveny dva nové svazy: Svaz československých výtvarných umělců a Svaz architektů.¹⁸⁴ Členové se dělili na řádné a kandidáty, jejichž výtvarná práce ještě nedosahovala takové kvality. Prvním předsedou Svazu se stal krajinář Bohumír Dvorský (1902-1976).¹⁸⁵

Od roku 1955 vznikaly ve SČVU tvůrčí skupiny, které postupně získávaly moc.¹⁸⁶ Nahrazovaly rozdělování umělců podle bydliště.

---

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 318.

¹⁷⁹ R. Švácha – M. Platová, Dějiny českého 1939 – 1958, s. 283.

¹⁸⁰ Tamtéž, s. 320.

¹⁸¹ Tamtéž, s. 327.

¹⁸² J. Knapík, V zajetí, s. 329.

¹⁸³ Ústřední svaz československých výtvarných umělců.

¹⁸⁴ Tamtéž, s. 330.

¹⁸⁵ Tamtéž, s. 331.

¹⁸⁶ Jiří Ševčík - Pavlína Morganová - Dagmar Dušková, České umění 1938 – 1989. Program, kritické texty, dokumenty, Praha, 2001, s. 184.

V roce 1956¹⁸⁷ byl svaz skladatelů a svaz výtvarných umělců převeden z působnosti ministerstva školství a kultury pod pravomoc Ústředního akčního výboru Národní fronty. Tento krok měl více pomoci k osamostatnění činnosti svazů.

5.3 Svaz v 60. letech

Období šedesátých let bylo příznivé velkým změnám v oficiálních institucích. Mohlo tak dojít na druhém sjezdu SČVU, který se konal v prosinci 1964, a následně k významným organizačním a ideovým proměnám.¹⁸⁸ Do popředí Svazu se dostali mladí umělci zastupující progresivní tvůrčí skupiny. V jednotlivých bodech umělci sepsali hlavní požadavky reorganizace Svazu.¹⁸⁹

Pro činnost Svazu bylo zásadní období Pražského jara 1968. Prohlášení Ústředního výboru SČVU z března 1968 *„je vyjádřením podpory demokratizačnímu procesu Pražského jara. Vedle požadavku politických a společenských změn se zabývá především otázkami výtvarné kultury.“*¹⁹⁰ Svaz také usiloval o rozdělení na českou a slovenskou část. Pozitivní vývoj byl přerušen vpádem vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 a nástupem tzv. normalizace.

5.4 Svaz a normalizace

Vstup okupačních armád znamenal konec relativní svobody i na půdě Svazu. Už na začátku roku 1969 začal opětovně centrálně řízený dohled nad kulturou.¹⁹¹ Stát uplatňoval metodu „cukru a biče“.¹⁹² Do popředí se dostali ambiciózní umělci, kteří často neměli dostatek talentu, ale nechyběla jim stranická loajalita.

V dubnu 1969 vyvrcholily snahy rozdělit Svaz na českou a slovenskou část. Svaz byl přeorganizován pod vedením Národní fronty.¹⁹³ Umělci se nejdříve požadavkům NF bránili, ale nakonec je museli přijmout.¹⁹⁴ Usnesení NF bylo schváleno většinou krajských poboček. Nejvíce byl Svaz českých výtvarných umělců postižen

---

¹⁸⁷ Tamtéž, s. 326.

¹⁸⁸ J. Ševčík – P. Morganová – D. Dušková, *České umění 1938 – 1989*, s. 252.

¹⁸⁹ Podrobněji v kapitole „Usnesení sjezdu SČVU“, J. Ševčík – M. Platová, *České umění 1938 – 1989*.

¹⁹⁰ J. Ševčík – P. Morganová – D. Dušková, *České umění 1938 – 1989*, s. 328.

¹⁹¹ Tamtéž, s. 370.

¹⁹² Tamtéž, s. 370.

¹⁹³ Jiří Mikeš, *Svaz českých výtvarných umělců v době normalizace*, Brno 2013, s. 5.

¹⁹⁴ Pět požadavků: 1. Zrušit závadné požadavky, 2. Zrušit nesprávných rezolucí a usnesení, 3. Redukce členů, 4. Předsedové a šéfredaktoři měli odstoupit a stát se řadovými členy, 5. Podpora úsilí vlády a NF. Zdroj: J. Mikeš, *Svaz českých*, s. 8.

z hlediska počtu členů. Výtvarníci, kteří zemi opustili, byli ze Svazu vyloučeni. Opustit Svaz museli i členové podporující Pražské jaro. Zredukováno a vyměněno bylo i vedení Svazu.¹⁹⁵

Tlak na Svaz vyvíjelo i ministerstvo kultury. Na jaře 1970 mu byly zastaveny finanční prostředky.¹⁹⁶ Byla zřízena pracovní komise, která se měla pokusit vést Svaz v jiné kontinuitě. Dne 18. prosince 1970 proběhla schůze umělců a kulturních pracovníků z celé republiky. Byli informováni o prosincovém zasedání pléna Ústředního výboru KSČ a o ustavení nových uměleckých svazů.¹⁹⁷ Ve stejný den byl ustanoven přípravný výbor SČVU s 33 členy.¹⁹⁸ V únoru 1971 se konalo první zasedání Přípravného výboru SČVU. Stanovy zasedání byly schváleny už v prosinci 1970.¹⁹⁹ Svaz se stal institucí v rámci působnosti Ministerstva kultury namísto Národní fronty. Jednou z největších změn byla změna v přijímání nových členů. Svaz neměl už nadále dělat masové náborové akce, ale umělce individuálně oslovovat s nabídkou členství. Od roku 1971 se rozběhl intenzivní nábor členů na úrovni krajských poboček.²⁰⁰ Další změny se týkaly změny v posuzování prací a povolování výstav členů.²⁰¹

Karel Stehlík byl jedním z hlavních svazových činitelů, kteří se podíleli na normalizaci situace v jihočeské pobočce a zabránili překonání strnulého pojetí socialistického umění. V roce 1970 byl tudíž za své zásluhy odměněn - stal se předsedou přípravného výboru v jihočeské pobočce.²⁰²

Oficiálních poct se mu dostávala po celá sedmdesátá léta. K šedesátinám mu město Milevsko udělilo čestnou plaketu a Jihočeský kraj mu daroval ocenění prvního dělnického prezidenta Klementa Gottwalda.²⁰³ Ve stejném roce byl zvolen členem předsednictva ústředního výboru SČVU v Praze a o rok později získal nejvyšší funkci

---

¹⁹⁵ Tamtéž, s. 6.

¹⁹⁶ Tamtéž, s. 7.

¹⁹⁷ J. Ševčík – P. Morganová – D. Dušková, České umění 1938 - 1989, s. 342.

¹⁹⁸ J. Mikeš, Svaz českých, s. 8.

¹⁹⁹ J. Ševčík – P. Morganová – D. Dušková, České umění 1938 - 1989, s. 344.

²⁰⁰ J. Mikeš, Svaz českých výtvarných umělců v době normalizace, s. 10.

²⁰¹ Více v J. Mikeš, Svaz českých výtvarných umělců v době normalizace.

²⁰² M. Nýdl – L. Stehlík Karel Stehlík, s. 15.

²⁰³ M. Krajný, Karel Stehlík, s. 150.

v krajské pobočce - stal se jejím předsedou.²⁰⁴ Dohlížel tak na chod jihočeské organizace SČUV.²⁰⁵

---

²⁰⁴ M. Nýdl – L. Stehlík, Karel Stehlík, s. 15.

²⁰⁵ V Národním archivu se nachází fond ke krajským pobočkám Svazu, který je bohužel neuspořádaný a torzovitý. Z dostupných materiálů nelze nic k předsednictvu Karla Stehlíka zjistit.

6 Dílo

*„Z výtvarných děl by se nikdy neměly dělat hádanky. Měla by být současně moderní, měla by vycházet z toho, čím lidé žijí, jakou obrovskou práci dělají. Já vždycky chtěl nejen opěvovat přírody, domova, ale i velké věci, které vytvořila lidská ruka. Stavby socialismu, které jsou pomníky naší epochy.“*²⁰⁶

Tato věta, kterou Karel Stehlík jednou pronesl, vyjadřovala jeho výtvarné smýšlení, jemuž se snažil být celý život věrný. Z uměleckého hlediska patřil Karel Stehlík k tzv. realistům²⁰⁷, jeho tvorba v pozdějších letech sklouzávala do socialistického pojetí. Jeho výtvarné tvorbě se bude následující kapitola věnovat po desetiletích, a to i s ohledem na kulturně - politickou situaci.

Během čtyřicátých let se Karel Stehlík věnuje figurální malbě a kresbě portrétů své vlastní rodiny (obraz Naše babička 1947 – 48), v menší míře i malování zátiší (obraz Babiččino zátiší 1947).²⁰⁸ Stehlíkova tvorba byla podle Miloslava Krajného v tomto čase zatím nesmělá a nevyzrálá. Vše se změnilo po absolvování Akademie, ze které vyšel jako malíř soustředící se na krajinu a přírodu. V této době se jeho tvorba zaměřovala především na rodné město nebo jeho okolí (obraz Můstek v Polničce 1945). Každou volnou chvíli tehdy Stehlík trávil potulováním po okolí a hledáním výjevů, které by mohl přenést na plátno. Postupně se při svém poznávání tajů a krás milevské krajiny oprostoval od pojetí malby profesora Otakara Nejedlého, který vnímal přírodu spíše v romantickém rozměru.²⁰⁹

První polovina padesátých let byla obdobím tvrdého „stalinismu“²¹⁰, které se odráželo i ve výtvarnictví. Do popředí se dostal socialistický socialismus po vzoru SSSR. Výtvarná díla se měla vyznačovat „*stranickostí, pravdivostí, realismem*“.²¹¹ Témata měla být srozumitelná pracujícím lidu a vyjadřovat jeho úsilí v přeměně společnosti. Umělci museli dokázat ideologické hodnoty než kvalitu díla. Stát a veřejné instituce se staly jediným zadavatelem, a proto bylo pro výtvarníky nejlepší se přizpůsobit a zajistit si tak živobytí.

---

²⁰⁶ Archiv AVU, Fond Karel Stehlík - malíř, složka Fotografie, výstřižky, časopis Květy ze dne 2. 6. 1985.

²⁰⁷ Směr snažící se o přesné znázornění předmětu, výjevu.

²⁰⁸ M. Krajný, Karel Stehlík, s. 16.

²⁰⁹ L. Hanzlová, Umělecké profily, s. 23.

²¹⁰ R. Švácha – M. Platová, Dějiny českého 1939 – 1958, s. 279.

²¹¹ Tamtéž, s. 288.

Mezi oblíbená témata patřilo zobrazení „úderníků, hrdinů socialistické práce, pohraničnicků, milicionářů, družstevníků, továren a přehrad“.²¹² Krajinářská tvorba, která navazovala na klasické pojetí z 18. století, byla odsunuta do pozadí. Uplatňovala se především v tematické malbě (rodiště významných osobností, stavby socialismu). Stejně jako ostatní témata měla mít ideový podtext.

V padesátých letech Stehlíkovy obrazy začaly mít větší expresivní tón, který je nejvíce viděn v sérii obrazů krajiny Milevska, a dále začal Karel Stehlík více pracovat s barevností a světlem. Pro malby z těchto let jsou typické světelné kontrasty a živé barvy. Později se k zářivým barvám přidala i černá barva, která dávala obrazům větší napětí. Nová doba, jež slibovala převratné změny, pohltila i milevského malíře. S nadšením a velkou pílí se pustil do umělecké dokumentace akce Povltaví. Tato akce byla vyhlášena ministerstvem kultury a Svazem československých výtvarných umělců v roce 1954 a měla za cíl zmapovat proměnu Povltaví před stavbou přehrad (např. obraz Stará Vltava II. 1959).²¹³ Orlická přehrada se začala stavět v roce 1954 jako součást Vltavské kaskády. Stehlíkova díla měla být především oslavou socialistické práce, vyjadřující nadšení z přestavby krajiny bez přehnané vnější stylizace (obrazy Přehrada 1958, Pila na přehradě Orlík 1959). Téma proměny chudého a zapomenutého kraje v průmyslové centrum zachytil Stehlík i na dalších obrazech této doby – zachytil totiž stavbu vzduchotechnické továrny (ZVVZ) nazývané Janka v Milevsku (obraz Stavba Janky 1952).²¹⁴

Mrazivá padesátá léta znamenala pro Karla Stehlíka velmi plodné období. Jeho obrazy se hojně vystavovaly na menších lokálních výstavách, i na velkých osvětových akcích. Takovou byla i výstava Hluboká 1959, kde vystavoval díla ze stavby přehrady.²¹⁵ Vedle výtvarné činnosti se také zúčastňoval besed a diskusí s dělníky v továrnách. V této době se však vůbec nevěnoval oblíbeným tématům tehdejší doby, jakým bylo například vyobrazení mládeže v pionýrském hnutí, motivů husitství či revolučního dělnického boje. Stehlíkovy olejomalby nesklouzávaly k monumentálnímu zobrazení, neohromovaly, ačkoliv se od roku 1952 zapojoval do sgrafitové výzdoby veřejných budov, především škol v Českých Budějovicích, Týně nad Vltavou, Husinci,

---

²¹² Tamtéž, s. 288.

²¹³ M. Krajný, Karel Stehlík, s. 148.

²¹⁴ Tamtéž.

²¹⁵ Tamtéž, s. 17.

Sepekovič.²¹⁶ Při této práci Stehlík využil svou znalost řemesla z dob, kdy pomáhal zdobit soukromé domy a hostince.

Vedle zobrazení milevské krajiny se věnoval námětům ze zahraničí. Malby a kresby z těchto cest nejsou pouhými turistickými výjevy, ale především malířovým vyjádřením pocitů. Znovu se na obrazech objevuje hra se světlem v tématu ulic a uliček měst a přístavů (např. obraz Ulička v Dubrovniku 1957). Díla z cest byla vystavena v Českých Budějovicích v roce 1958.²¹⁷ V pozůstalosti se nachází i jeden obraz, který nasvědčoval tomu, že se Karel Stehlík pokusil i o abstraktnější tvorbu (jedná se o obraz Grimasy z roku 1951).

V šedesátých letech naše kultura znovunavázala ztracené kontakty se západní kulturou. Čeští a slovenští umělci dokázali získat mezinárodní ohlas (např. filmová Česká nová vlna). Výtvarné umění už nebylo vnímáno jako „ideologický nástroj moci“,²¹⁸ ale bylo „doplňkem společenského dění“. Vedle oficiálního umění, které navazovalo na padesátá léta, existovalo novátorské umění, jež přinášelo nové podněty. Socialistický realismus přešel do pozadí a na scénu se draly nové směry. Na začátku desetiletí se v malbě vrátila vlna romantického a expresionistického projevu.²¹⁹ Progresivním a moderním se stal nekonstruktivismus, který využíval matematické vzorce.²²⁰ Doba byla příznivě otevřená vzniku nových uměleckých skupin (např. Aktual).²²¹

Stehlíkova tvorba v šedesátých letech dostala nový rozměr. Z maleb je patrné, že se znovu vracel k expresivnímu vyjádření, více se zaměřoval na světlo a dynamičnost vyjadřující pohyb. Navracel se také tématům přehrady a industrializace Milevska. Stehlíkova tvorba šla ke stále jednoduššímu způsobu vyjadřování a úspoře barev. Jako by chtěl Karel Stehlík vyjádřit svůj skromný a upřímný vztah ke krajině, ve které vyrůstal a kterou ze srdce miloval. Ze svých dalších cest do Sovětského svazu si přivezl řadu obrazů, do nichž zaznamenal významné dominanty a památky především pravoslavné kostely a chrámy (obrazy Kreml 1962, Z Kremlu – Petr Veliký 1963).

---

²¹⁶ Tamtéž, s. 147.

²¹⁷ M. Nýdl – L. Stehlík, Karel Stehlík, s. 17.

²¹⁸ R. Švácha – M. Platová, Dějiny českého 1958 – 2000, s. 26.

²¹⁹ Tamtéž, s. 27.

²²⁰ Tamtéž, s. 27.

²²¹ Tamtéž, s. 28.

Rok 1968 znovu radikálně rozdělil československou kulturní scénu na podporované oficiální umění a alternativní umění, které nesouhlasilo s ideologií a vládou.²²² Představitelé neoficiální kultury se většinou scházeli v ateliérech a kavárnách. Oficiální umění se navrátilo do padesátých let. Jednalo se o nepřírozený, uměle nastavený návrat.²²³ Socialistický realismus se dostal opět do popředí zájmu, avšak byl „*nevýrazný a konzervativní*“.²²⁴ Do první poloviny sedmdesátých let nebyl ještě stanoven jeho program a tak plnilo umění jen dekorativní funkci. Od druhé poloviny začal být prosazován program inspirující se padesátými lety.²²⁵ Typické také byly monumentální zakázky (např. výzdoba pražského metra).

V sedmdesátých letech již Karel Stehlík netvořil tolik děl jako v předcházejícím období. Byl zaměstnán dojížděním do krajské pobočky Svazu československých výtvarných umělců v Českých Budějovicích a také do ústředního výboru svazu v hlavním městě. Díky jeho vysokým funkcím však jeho tvorba začala vzbuzovat větší pozornost než v předchozích letech. Tvorba Karla Stehlíka byla prezentována celou řadou výstav. Jeho díla byla zařazována do souborů, které byly posílány do zahraničí za účelem prodeje a výstav.²²⁶ V několika státech vystavoval Karel Stehlík dokonce samostatně - v roce 1970 v Berlíně, Postupimi a Djakartě.²²⁷ V roce jeho životního jubilea – šedesátých narozenin – mu byla uspořádána velká výstava v Českých Budějovicích a Milevsku, která shrnovala jeho dosavadní tvorbu. Na konci sedmdesátých let si vybíral pro své malby podzimní krajinu, jako by si s narůstajícím věkem uvědomoval stárnutí a pomíjivost života (obrazy *Okraj lesa* 1973, *Rybník Mlazovák* 1976).

V posledních letech zaměřil svou činnost pouze na Milevsko a jeho okolí. (obrazy *Chýšecko* 1980, *Rybník u Dmýštic* 1984). Na obrazech se otevírá krajina v temných a zádumčivých barvách, které navozují nostalgickou náladu. V této době se Stehlík rovněž v menší míře věnoval detailním malbám jarních květin a stromů (obraz *Rozkvetlé kaštiny* 1983). Na oslavu svých 70 let vystavil souborné dílo v Muzeu dělnického hnutí v Českých Budějovicích, v Městském muzeu v Milevsku a dále také

---

²²² R. Švácha – M. Platová, *Dějiny českého 1958 – 2000*, s. 26.

²²³ Tamtéž, s. 451.

²²⁴ Tamtéž, s. 452.

²²⁵ Tamtéž, s. 453.

²²⁶ M. Krajný, *Karel Stehlík*, s. 374.

²²⁷ M. Nýdl – L. Stehlík, s. 17.

v Okresním muzeu v Písku.²²⁸ Po svém pobytu v Jánských Lázních v roce 1983²²⁹ se malířství ze zdravotních důvodů již nemohl věnovat, jeho poslední díla jsou tedy datována tímto rokem. V letech 1983 – 1984 byl zastoupen na výstavě Česká krajina uspořádané Národní galerií a Alšovou jihočeskou galerií v galerijním sále v Hluboké nad Vltavou a ve Valdštejnské jízdárně v Praze.

Neoddělitelnou součástí Stehlíkovy tvorby tvoří kresby tužkou. Primárně sloužily jako návrh pro pozdější vyobrazení tématu, častěji byly svébytným projevem umělceva zážitku. Zachycují krajinu, venkovská zákoutí nebo motivy rodného města, které se v jeho tvorbě vyskytují méně. Kresbu využíval i při svých cestách po světě.

Karel Stehlík patřil spíše ke konzervativním umělcům, kteří se nikdy neodklonili od nastaveného oficiálního kurzu výtvarného umění. Jeho ústředním tématem zůstávala krajina jižních Čech a její proměna. Svým vyjádřením a stylem malby navazoval na tradiční pojetí české krajinomalby z 19. století.

---

²²⁸ Muzeum Milevsko, Fond Karel Stehlík (neuspořádáno), text k jubilejní výstavě v roce 2012.

²²⁹ M. Krajný, Karel Stehlík, s. 25.

Závěr

Předkládaná bakalářská práce si za hlavní cíl vytkla představení životních a uměleckých osudů Karla Stehlíka ve společenských a politických souvislostech regionu, s nímž byl spjat, i doby, v níž žil. Ne všechna původní očekávání však byla naplněna. Nejlépe zdokumentovaná jsou raná léta Stehlíkova života, neboť při jejich zpracování jsem měla možnost opřít se o bohatou pramennou základnu. Stehlíkovo dětství a mládí, alespoň v jeho vlastní interpretaci, se jeví být zdrojem malířova politického přesvědčení a postoje k okolnímu světu. V této době si Stehlík osvojil základy řemesla, vyučil se malířem pokojů, a amatérsky se rovněž věnoval umělecké tvorbě. Základní východiska jeho tvorby, tedy záliba v realisticky pojaté krajinomalbě spjaté s rodným krajem, značná řemeslnost vedoucí až k určité sériovosti jeho tvorby a nechuť k modernímu, podle Stehlíkova názoru nekonkrétnímu a nejasnému vyjádření, se až do konce jeho života i přes odborné školení nezměnila.

Zatímco Stehlíkův osobní a rodinný život a průběh jeho uměleckých studií jsou v práci zmapovány poměrně důsledně, jeho činnost v regionálních spolcích byla objasněna pouze zčásti. Lepších výsledků bylo dosaženo v otázce Stehlíkova působení ve spolcích a institucích spjatých bezprostředně s Milevskem a jeho okolím. Spíše torzovité výsledky však přinesl výzkum malířova působení v krajských stranických orgánech a normalizační pobočce Svazu českých výtvarných umělců. Důvodem je především nedostatečná sekundární literatura, torzovitost archivních fondů a především jejich značná rozsáhlost a nezpracovanost. Působení Karla Stehlíka ve Svazu československých (českých) výtvarných umělců je tak otevřeno pro další výzkum, jehož cennou součástí by se mohly stát i rozhovory s pamětníky.

Poslední část práce, věnovaná umělecké tvorbě Karla Stehlíka, pak představuje především lineárně pojatý přehled základních témat a motivů jeho díla, které jsem se pokusila zařadit do dobového uměleckého kontextu. Hlubší analytické a objektivní zpracování uměleckého přínosu Karla Stehlíka tak rovněž zůstává jedním z možných témat pro budoucí výzkum.

Seznam pramenů a literatury

Archivní prameny

Archiv Akademie výtvarných umění v Praze

Fond Karel Stehlík – malíř, fotografie a výstřižky.

Fond Knihy. Katalog speciální školy Otakara Nejedlého, kniha č. 30

Fond Spisy, osobní spis Karla Stehlíka

Státní okresní archiv České Budějovice

Fond Sdružení Jihočeských výtvarných umělců, kart. I., II.

Státní okresní archiv Písek,

Fond Archiv města Milevsko, kart. 168, 172.

Fond Cech hrnčírů Milevsko, kart. 1.

Fond Městský národní výbor Milevsko, kart.3.

Fond Okresní úřad Milevsko, kart. 1.

Fond Maškarní sdružení Milevsko 1907 – 1957, kart. 1, 4.

Fond I. Střední škola Milevsko, hlavní matrika obecné pětileté školy chlapecké v Milevsku 1888 – 1936, kniha č. 2.

Fond I. Střední škola Milevsko, třídní katalog docházky a prospěchu první třídy pětileté obecné školy chlapecké v Milevsku, kniha č. 44.

Fond Sokol – tělovýchovná jednota Milevsko 1936 – 1949, kniha č. 7, kart. 3.

Fond Svaz protifašistických bojovníků Milevsko 1946 – 1956, kart. 3.

Fond Josef Kytka, kart. 2.

Národní archiv v Praze

Fond Svaz československých (českých) výtvarných umělců, kart. 308

Milevské muzeum Milevsko

Fond Karel Stehlík (neuspořádáno).

Fond Jindřich Stehlík (neuspořádáno).

Vydané prameny

STEHLÍK, Karel, *Tady jsem doma*, Milevsko 2013.

ŠEVČÍK, Jiří – MORGANOVÁ, Pavlína – DUŠKOVÁ, Dagmar, *České umění 1938 – 1989. Program, kritické texty, dokumenty*, Praha, 2001.

Literatura

DOBEŠ, Jan, *Stát a kultura za druhé republiky, protektorátu a v letech 1945 – 1948*, Praha 2013.

BUZKOVÁ, Lenka, *Živnostenská společenstva v Milevsku*. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, Plzeň 2013.

CIHLA, Ladislav, *Inventář k fondu Maškarní sdružení Milevska*, Mirovice 1980.

ČUTKOVÁ, Jana, *Vývoj školské správy na našem území*. Diplomová práce, Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, Brno 2010.

HANEL, Olaf, *Otakar Nejedlý*, Praha 2005.

HANZLOVÁ, Lidmila, *Umělecké profily. Otakar Nejedlý*, Praha 1984.

KÁLAL, Jiří, *Milevský klášter*, Milevsko 2012.

KÁRNÍK, Zdeněk, *České země v éře První republiky (1918-1938). Díl druhý, Československo a České země v krizi a v ohrožení*, Praha 2002.

KNAPÍK, Jiří, *V zajetí moci. Kulturní politika její systém a aktéři 1948 – 1956*, Praha 2006.

KNAPÍK, Jiří – FRANC, Martin a kol., *Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948 – 1967 svazek I.*, Praha, 2011.

KNAPÍK, Jiří – FRANC, Martin a kol., *Průvodce kulturním děním a životním stylem v českých zemích 1948 – 1967 svazek II.*, Praha 2011.

KOTALÍK, Jiří, *Almanach Akademie Výtvarných umění v Praze. K 180. výročí založení (1799 – 1979)*, Praha 1979.

KÁLAL, Jiří (ed.), *Milevsko 830 let*, Milevsko 2014.

KRAJNÝ, Miloslav, *Umělecké profily. Karel Stehlík*, Praha 1986.

MARŠÁLKOVÁ, Kamila, *Sociální a charitativní činnost v Milevsku a okolí v letech 1918 – 1938*. Bakalářská práce. Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2013.

MIKEŠ, Jiří, *Svaz českých výtvarných umělců v době normalizace*. Diplomová práce, Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, Brno 2013.

NÝDL, Miroslav – STEHLÍK, Ladislav, *Karel Stehlík (edice Jihočeští výtvarníci)*, České Budějovice 1975.

PETIŠKOVÁ, Tereza, *Československý socialistický realismus 1948 – 1958*, Praha 2002.

ŠVÁCHA, Rostislav – PLÁTOVÁ, Marie (edd.), *Dějiny českého výtvarného umění V. 1938 – 1958*, Praha 2005.

ŠVÁCHA, Rostislav – PLÁTOVÁ, Marie (edd.), *Dějiny českého výtvarného umění VI/1 1958 – 2000*, Praha 2007.

Internetové zdroje

Střední umělecko - průmyslová škola Bechyně,

www.supsbechyne.cz/skola/historie-skoly/

Československé řády a vyznamenání,

<http://www.vyznamenani.net>

Milevský klášter,

<http://www.milevskoklaster.cz/historie-klastera>

Encyklopedie Českých Budějovic,

<http://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/sdruzeni-jihoceskych-vytvarniku>

Encyklopedie Co je Co,

http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=62116&title=Mr%E1zek&s_lang=2

Unie Výtvarných umělců,

http://www.uvucr.cz/archiv/pravni_predchudci_uvucr.html

Spolek výtvarných umělců Mánes,

<http://www.svumanes.cz/spolek/historie-svu-manes>

Maškarní sdružení, spolek pro udržování tradic v Milevsku,

<http://www.milevskemaskary.cz/historie2.html>

Academia. edu,

<http://www.academia.edu>

Galerie Národní 25 Praha,

<http://www.galerie-narodni.cz/cs/autori/354-detail/pospasil-jan-bohumil/>

Antonín Šít,

<http://antoninsit.webnode.cz/>

Spolek pro rozvoj kultury v Milevsku,

http://kultura-milevsko.cz/regionalistika/kytka/josef_kytka.html

ZVVZ a.s.,

<http://www.zvvz.cz/zvvz-as/historie/historie-spolecnosti-zvvz.html>

Seznam příloh a vyobrazení

Karel Stehlík při práci (Zdroj: Milevské muzeum Milevsko, Fond Karel Stehlík (neuspořádáno)).

1. Můstek v Polničce 1945 (Zdroj: Miroslav Nýdl – Ladislav Stehlík, *Karel Stehlík (edice Jihočeští výtvarníci)*, České Budějovice 1975).
2. Jezero Lugano 1946 (Zdroj: Miroslav Krajný, *Umělecké profily. Karel Stehlík*, Praha 1986).
3. Naše babička 1947 – 1948 (Zdroj: Miroslav Nýdl – Ladislav Stehlík, *Karel Stehlík (edice Jihočeští výtvarníci)*, České Budějovice 1975).
4. Babiččino zátiší 1947 (Zdroj: Miroslav Krajný, *Umělecké profily. Karel Stehlík*, Praha 1986).
5. Grimasy 1951, tamtéž.
6. Stavba Janky 1952 (Zdroj: Miroslav Krajný, *Umělecké profily. Karel Stehlík*, Praha 1986).
7. Přehrada 1958 (Zdroj: Miroslav Krajný, *Umělecké profily. Karel Stehlík*, Praha 1986).
8. Stará Vltava II. 1958 (Zdroj: Miroslav Krajný, *Umělecké profily. Karel Stehlík*, Praha 1986).
9. Z Orlické přehrady 1958 (Zdroj: Miroslav Nýdl – Ladislav Stehlík, *Karel Stehlík (edice Jihočeští výtvarníci)*, České Budějovice 1975).
10. Z Kremlu 1962 (Zdroj: Miroslav Nýdl – Ladislav Stehlík, *Karel Stehlík (edice Jihočeští výtvarníci)*, České Budějovice 1975).
11. Milevský klášter 1969 (Zdroj: Miroslav Nýdl – Ladislav Stehlík, *Karel Stehlík (edice Jihočeští výtvarníci)*, České Budějovice 1975).
12. Na Chýšecku 1981 (Zdroj: Miroslav Nýdl – Ladislav Stehlík, *Karel Stehlík (edice Jihočeští výtvarníci)*, České Budějovice 1975).
13. Rozkvetlé kaštany 1983 (Zdroj: Miroslav Nýdl – Ladislav Stehlík, *Karel Stehlík (edice Jihočeští výtvarníci)*, České Budějovice 1975).

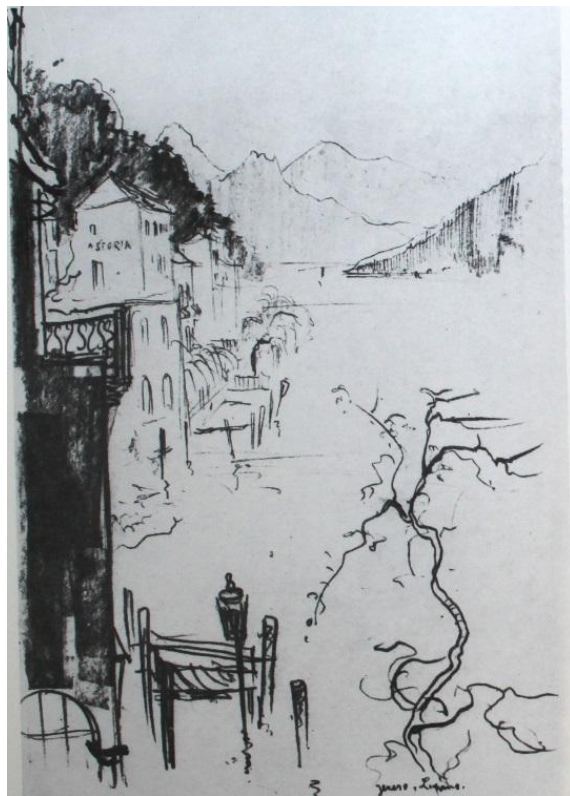
Příloha 1

Příloha 2

Příloha 3

Příloha 4

Příloha 5

Příloha 6

Příloha 7

Příloha 8

Příloha 9

Příloha 10

Příloha 11

Příloha 12

Příloha 13

